БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 160
21 СЕНТЯБРЬ СЕШАНБА 1954 ЙИЛ
ВАҲОСИ 20 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

Ўртоқ Марсель Кашенга

Қимматли ўртоқ Кашен, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Марказий Комитети Сиз 85 ёшга тўлган кунда Сизга қизғин қардошлик саломини йўллайди.

Сиз француз ва халқаро ишчилар ҳаракатининг энг кекса арбоби, Франция Коммунистик партиясининг асосчиларидан бири бўлиб, кўп йиллар мобайнида француз халқининг манфаатларига, бутун дун'ё меҳнаткашларининг юксак идеалларига фидокорона хизмат қилиб келмоқдасиз.

Сизга сиҳат-саломатлик ҳамда Сизнинг ишчилар синфининг ва бутун француз халқининг иши учун, ватанингизнинг миллий манфаатлари учун, бутун дун'ёда тинчлик учун олиб бораётган олижаноб ватанпарварлик курашингизда янада муваффақиятлар тилаймиз.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.

Партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилини пухта тайёргарлик блан кутиб олайлик

Партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилининг бошланишига саноқли кунлар қолди. Ҳозирги вақтда партия ташкилотлари олдида энг муҳим вазифа— партия маорифи шохобчаларида машғулотларни пухта ва уюшқоқлик блан бошлаб юбориш учун зарур тадбирлар кўриш вазифаси турибди. Сиёсий мактаб ва тўгаракларни тўғри ташкил этиш, коммунистларни сиёсий тайёргарлик ва билим даражасига қараб тўгарак ва сиёсий мактабларга жалб этиш, мактаб ва тўгаракларга энг яхши, тажрибали пропагандист кадрларни раҳбар қилиб белгилаш, тингловчиларни ўқув қуроллари ва программалари, тегишли адабиётлар, кўргазмали қуроллар блан етарли та'минлаш машғулотларни уюшқоқлик блан бошлаб юбориш гаровидир.

Кадрларимизнинг сиёсий билим даражасини, марксча-ленинча онглилигини тинмай ошириш, уларнинг партиямиз сиёсатининг илмий асосларини чуқур тушуниб олишлари учун барча имкониятларни яратиб бериш муҳим сиёсий аҳамиятга эга бўлган вазифадир. Чунки кадрларимиз, барча коммунистлар партиямиз сиёсатининг асосларини чуқур тушуниб олсалар, марксизм-ленинизм назариясини ижодий ўрганиб, уни турмушга тўғри татбиқ этабилсаларгина ўз участкаларига тўғри раҳбарлик қилаоладилар.

Партия пропагандаси соҳасидаги бизнинг вазифамиз ҳам партиямиз ва ҳукуматимиз сиёсатининг илмий аосcларини тушунтириб беришга қаратилиши керак. Партия пропагандаси кадрларимизга коммунистик қурилишимиз олдида турган, меҳнаткашларнинг моддий ва маданий эҳтиёжларини максимал даражада қондиришга қаратилган вазифаларни билиб олишга ёрдам бериши керак.

Кадрларимизнинг сиёсий билим даражасини, марксча-ленинча онглилигини оширишда партия маорифи муҳим роль ўйнайди. Партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитетининг 1953 йил 19 сентябрьдаги «Янги ўқув йилида партия маорифи шахобчаларидаги вазифалар тўғрисида» деб чиқарган қарорига асосан сиёсий мактаб ва тўгаракларга раҳбарликни анчагина яхшилади, партия а'золари ва кандидатлари блан ишлаш, уларнинг ўқуви устидан раҳбарлик ва контрольлик қилишни кучайтирдилар. Партия маорифи шохобчаларига коммунистларни жалб қилишда ихтиёрийлик принципига қат'ий амал қилиш соҳасида кўрган тадбирлар яхши натижалар берди. Тошкент шаҳар Москва, Марказий район партия комитетлари, Янгийўл район партия комитети ўқув йилини уюшқоқлик блан кутиб олиш учун яхши тайёргарлик кўрмоқдалар.

Аммо шуни ҳам айтиш керакки, партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилига тайёргарлик ишида ҳали анчагина камчиликлар бор. Кўпгина партия ташкилотлари янги ўқув йилига жуда оз вақт қолганлигига қарамасдан, унга пухта тайёргарлик кўрмаётирлар. Ба'зибир партия ташкилотлари бўлса сиёсий мактаб, тўгаракларни ташкил этишда камчилик ва нуқсонларга йўл қўймоқдалар, ихтиёрийлик принципини бузмоқдалар. Улар сиёсий мактаб ва тўгаракларга коммунистларни жалб этишда пала-партишликка йўл қўймоқдалар. Ўқувчиларнинг билим даражасига, сиёсий онглилигига қарамасдан тўгарак ва сиёсий мактабларга жалб этмоқдалар. Бунга Чирчиқ шаҳар партия комитетини мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Шаҳардаги партия ташкилотлари ҳузуридаги сиёсий мактаб ва КПСС тарихини ўрганиш тўгаракларини ташкил этишда камчиликлар содир бўлмоқда. Шаҳардаги пойафзал фабрикаси, 13-нчи ҳунар мактаби ва УНР — 225 партия ташкилотлари ҳузуридаги сиёсий мактаб ва тўгаракларни ташкил этишда шошма-шошарликка йўл қўйилди. Партия ташкилотлари ҳарбир коммунистнинг билим даражасига қарамай, улар блан суҳбатлашмай, уларнинг партия маорифининг қайси тормоғида ўқишга хоҳиши борлигини ҳисобга олмасдан сиёсий мактаб ва тўгаракларга киритаберганлар. Шунингдек «Чирчиксельмаш» заводи, 4-нчи ГЭС партия ташкилотлари марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганучиларни ҳалигача аниқламаганлар.

Шаҳар партия комитети партия ташкилотларига яқиндан ёрдам бериши, сиёсий мактаб ва тўгаракларда машғулотларни муваффақиятли бошлаб юбориш учун ҳарбир партия ташкилотининг иши блан қизиқиши зарур.

Сиёсий мактаб ва тўгаракларда машғулотларни юксак савияда, ҳозирги талаблар даражасида олиб бориш ҳарбир пропагандистнинг муқаддас бурчидир. Оғзаки ва ёзма пропагандада қироатхонликка, цитатабозликка йўл қўймаслик керак. Пропагандистлар машғулотларни ижодий равишда, ҳозирги вақтда партиямиз ва совет халқи олдида турган вазифалар блан боғлаб олиб боришлари зарур.

Пропагандистлар ўз суҳбатларида улуғ Лениннинг марксизм назариясини ижодий равишда ривожлантиришдаги ролини равшан кўрсатиб беришлари керак. Лениннинг социализм ва коммунизм қурилиши тўғрисидаги, Совет социалистик давлати ва унинг қудратли куч манбаи бўлган ишчилар синфи блан колхозчи деҳқонлар иттифоқи тўғрисидаги назариясини кенг ёритиб бериш зарур.

Пропагандист ўз суҳбатида партиямиз с'ездлари ва конференциялари қарорларини ўрганишга тингловчиларнинг диққатини жалб қилиши керак. Чунки бу қарорларда партиямизнинг мамлакатимизда коммунизм қурилишида амалга оширган ишларининг бой тажрибаси тўпланган, партиямизнинг раҳбар ва етакчи куч эканлиги, халқ оммасининг партиямиз сиёсатини амалга оширишдаги ижодий роли ҳар томонлама кўрсатилган.

Партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилида иқтисодий фанни ўрганишга алоҳида э'тибор берилади. Кадрларимиз, коммунистлар томонидан иқтисодий фанни чуқур ўрганиш саноат ва қишлоқ хўжалиги олдида турган хўжалик вазифаларини муваффақиятли ҳал этишда уларга ёрдам беради. Иқтисодий фанни ўрганишда СССР Фанлар Академияси иқтисод институти томонидан нашр этилган сиёсий иқтисод дарслиги муҳим қўлланма бўлади. Бу дарслик ҳозир ўзбек тилига таржима қилинмоқда.

Янги ўқув йилида жуда кўп коммунистлар марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганадилар. Шунинг учун ҳам партия ташкилотлари ҳарбир корхона ташкилот, колхоз, совхоз ва МТС даги мустақил ўқучиларни аниқлашлари, уларга марксизм-ленинизм назариясини мустақил ўрганишлари учун барча шароитларни яратиб беришлари керак. Район ва шаҳар партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ҳарбир коммунистнинг қандай тема ёки асар устида ишлаётганлигини систематик равишда текшириб туришлари зарур. Мустақил ўрганучилар учун мунтазам равишда лекциялар ташкил этиш, консультациялар бериб туриш керак. Район ва шаҳар партия комитетларида лекторийлар ташкил этиб, бу лекторийда марксизм-ленинизм асослари, сиёсий иқтисод, философия, социалистик саноат, қишлоқ хўжалиги, маданият ва халқаро темаларда лекциялар, докладлар ташкил этиш зарур.

Партия ташкилотлари пропагандист кадрлар тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилишлари, уларнинг назарий ва сиёсий билим даражаларини оширишлари учун барча имкониятларни яратиб беришлари зарур. Пропагандистлар семинарларининг систематик равишда ишлашини та'минлаш, семинарларда энг яхши пропагандист кадрлар тажрибасини оммалаштириш лозим.

Партия ташкилотлари партия маорифи шохобчаларида ўқув йилини бекаму-кўст бошлаб юбориш учун барча имкониятларни ишга солишлари, сиёсий мактаб ва тўгаракларда машғулотларнинг дастлабки кундан бошлаб юксак савияда. уюшқоқлик блан ўтишини та'минлашлари керак.

Кадрларимизнинг марксизм-ленинизм назариясини ижодий ўрганишларини та'минлайлик, партия маорифи шохобчаларида янги ўқув йилига ҳартарафлама пухта тайёрлик кўрайлик!

ОБЛАСТЬ КОЛХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТУҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 20 СЕНТЯБРЬГАЧА БУЛГАН МА'ЛУМОТ

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Гулистон	1,36	13,67	Оржоникидзе	1,19	8,25
Мирзачўл	1,40	13,36	Оққўрғон	0,81	7,87
Сирдар'ё	1,22	12,39	Бўка	0,75	7,41
Верхне-волинск	1,26	11,30	Ўртачирчиқ	0,70	6,53
Калинин	1,03	10,21	Ўртасарой	0,93	5,99
Юқоричирчиқ	1,20	9,10	Октябрь	0,56	5,63
Чиноз	0,85	8,88	Янгийўл	0,80	5,43
Ховос	0,94	8,86	Оҳангарон	0,61	5,30
Пискент	0,71	8,81	Қуйичирчиқ	0,33	4,23
Бекобод	0,90	8,73	Паркент	0,66	2,08

Четэл олимларининг делегациялари Тошкентга келди

Чет мамлакатлар медик-олимларининг делегациялари СССР Медицина фанлари академияси блан Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг илмий сессияси ишларида қатнашмоқ учун Тошкентга келдилар.

Четэл меҳмонларининг бир группаси— Хитой Халқ Республикаси медицина ходимларининг Ғарби-Жанубий Хитой Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Лу Цзи-цин бошчилигидаги делегацияси, Корея Халқ-Демократик Республикасининг КХДР Фанлар академиясининг корреспондент-а'зоси профессор Цой Ин Сек бошчилигидаги медицина олимлари ва Мўғулистон Халқ Республикаси медицина ходимларининг МХР Соғлиқни сақлаш министри доктор Туван раҳбарлигидаги делегацияси 19 сентябрьга ўтар кечаси Тошкентга келди.

Сессия ташкилот комитетининг раиси СССР Медицина Фанлари академиясининг вице-президенти Ф. Г. Кротков, Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш министри Р. С. Соатов, сессия ташкилот комитетининг а'зоси, СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг четэллар блан алоқа бошқармасининг бошлиғи В. Н. Бутров, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосарлари У. Т. Соипов ва З. М. Жамолова, профессор Х. Ғ. Ғофуров, профессор С. Ш. Шоҳобиддинов, профессор П. Ф. Сомсонов ва шаҳар медицина жамоатчилигининг бошқа намояндалари меҳмонларни аэродромда кутиб олдилар.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министри Р. С. Соатов четэл олимлари делегацияларига мурожаат қилиб нутқ сўзлади ва шу делегацияларнинг раҳбарлари ҳам жавоб нутқи сўзладилар.

19 сентябрь куни Индонезия олимларининг медицина фанлари доктори, профессор Сутопо раҳбарлигидаги бир группаси самимият блан кутиб олинди.

Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган поляк медицина делегацияси сессия ишларида қатнашмоқ учун 20 сентябрьда Тошкентга келди. Булар орасида Польша Халқ Республикаси Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари Б. Ю. Беднарский бор. (ЎзТАГ).

Абу Али ибн Сино ҳайкалини қуриш тантанаси

БУХОРО, 20 сентябрь. (ЎзТАГ). Бухорода туғилиб ўсган улуғ мутафаккир, табиёт олими ва ҳаким Абу Али ибн Сино ҳайкалини қуриш тантанасида қатнашиш учун область марказининг меҳнаткашларидан 10 мингдан кўпроқ киши 19 сентябрьда Революция майдонига тўпланди.

Ҳукумат комиссиясининг а'золари, шаҳар меҳнаткашларининг, область партия ва совет ташкилотларининг вакиллари кечқурун соат 6 да трибунага чиқдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. Р. Рашидов тантанали митингни очади. У ўз сўзида, Абу Али ибн Синонинг вафотига минг йил тўлиши муносабати блан Ўзбекистон ҳукуматининг қарорига мувофиқ, Бухорода унга ҳайкал ўрнатилишини айтди. Ибни Синонинг кураш, меҳнат ва шуҳрат блан тўла бутун ҳаёти, — дейди ўртоқ Рашидов, — халқ орасида нақадар катта имкониятлар борлигини яққол кўрсатади. Ибни Сино илмнинг деярлик ҳамма тормоқларида, маданиятнинг ҳамма соҳаларида ўзини кўрсатди. У ўзининг ўлмас асарлари блан ўзи учун ажойиб ёдгорлик яратди. Ибни Сино сингари олимлар халқнинг қалбида абадий яшайди.

Митингда Бухоро область партия комитетининг секретари ўртоқ Жўрабоев, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти ўртоқ Т. Зоҳидов, Ўзбекистон ССР маданият министрининг ўринбосари ўртоқ Федоренко, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитучи ўртоқ Икромова ва бошқалар ҳам нутқ сўзладилар.

Митинг тамом бўлди. Ўртоқ Рашидов ҳайкал қурилмоқчи бўлган жойга боради. У, лентани қирқади ва мармар тошнинг устидаги парда туширилади. Бу тошга: «Бу ерда улуғ олим Абу Али ибн Синога ҳайкал ўрнатилади» деган сўзлар ёзилган.

СССР Медицина фанлари академияси блан Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг илмий сессияси

20 сентябрьда Ўзбекистон пойтахтида СССР Медицина Фанлари академияси блан Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг ўлка патологияси масалаларига бағишланган илмий сессияси очилди.

Алишер Навоий номидаги Ўзбек давлат опера ва балет театри байрам тусида безатилган. Москва, Ленинград, Тошкент, Сталинобод, Тбилиси, Ашхобод, Боку, Олмаота, Фрунзе ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларидаги йирик медицина олимлари Ўзбекистон соғлиқни сақлаш ходимлари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари сессия ишларида иштирок қилиш учун буерга тўпланганлар.

Театр фойесида Совет Иттифоқидаги медицина фани ва соғлиқни сақлаш муваффақиятларини, шунингдек СССР медицина саноатининг муваффақиятларини акс эттирувчи катта виставка очилган.

Бирқанча четэл мамлакатларидан сессия ишларида қатнашиш учун келган медицина фани вакилларини мажлис қатнашчилари самимият блан кутиб оладилар.

СССР Медицина Фанлари академиясининг вице-президенти Ф. Г. Кротков сессияни очиб, кириш нутқи сўзлайди.

У, Совет Иттифоқида соғлиқни сақлашнинг ривожланиб бораётганлигини ва кўпсонли медицина муассасаларининг қилаётган ишлари ҳақида қисқача гапириб, совет врачлари ва медицина олимлари касалликларнинг олдини олишни ўз ишларига асос қилиб олганликларини та'кидлайди. Ҳечбир муболағасиз айтиш мумкинки, — дейди Ф. Г. Кротков, — Совет мамлакатида профилактика (касалликларнинг олдини олиш) назарий ва клиник медицинанинг ҳамма соҳаларини ўз ичига олади Тошкент шаҳридаги илмий сессияга тўпланган совет медицина олимлари ва соғлиқни сақлаш ходимлари ўлка патологияси соҳасидаги ўз ишларини якунлайдилар, назарий ҳамда амалий характерга эга бўлган зарур хулосаларни ва якунларни чиқарадилар, энг муҳими эса, СССР Медицина Фанлари академияси олдига ҳамда мамлакатнинг бошқа илмий муассасалари олдига муҳим вазифаларни қўядилар.

Ф. Г. Кротков сессияга келган четэл олимларини мажлис қатнашчиларининг олқишлари остида табриклайди.

Ф. Г. Кротков СССР Медицина Фанлари академияси Президиумининг ва Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг топшириғи блан сессияни очиқ деб э'лон қилади.

Тошкент шаҳар совети ижроия комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган врач Ҳ. И. Юсупова сессия қатнашчиларини Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашлари номидан самимият блан табриклайди. У, жаҳонда энг қимматли капитал бўлган одамларга ғамхўрлик қилишни ўзига вазифа қилиб олган совет медицинасининг олижаноб мақсадлари тўғрисида, гапиради, чунки одамлар зўр ғайрат ва фидокорлик блан меҳнат қилиб, барча ма'навий ва моддий бойликларни яратаётирлар дейди.

СССР Медицина Фанлари академияси ва Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги четэл олимлари делегацияларининг иштироки блан ўзининг илмий сессиясини Тошкентда ўтказаётганлиги учун, — дейди Ҳ. И. Юсупова, — Ўзбекистон пойтахтининг меҳнаткашлари фахрланадилар. Шаҳар жамоатчилиги шу нарсага сра шубҳаланмайдики, бу сессия совет медицина фанини янада ривожлантиришда анча роль ўйнайди, халқлар ўртасида маданий алоқаларни янада мустаҳкамлаш ишига, бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссасини қўшади.

СССР Соғлиқни сақлаш министри М. Д. Ковригина сессия қатнашчиларини табриклайди.

— Совет фанининг, шу жумладан совет медицина фанининг ҳам ажойиб хусусияти шуки, — дейди у,— бизнинг мамлакатимизда фан практикадан ўзини четга олмайди, балки, аксинча, практика блан жуда чамбарчас боғлангандир. Фан практикадан мамлакат учун, совет халқи учун лозим бўлган темаtикани олади ва ўз меҳнатининг самараларини мамлакат манфаати учун, халқ манфаати учун практикага беради.

Мамлакатимизнинг энг яхши медицина олимлари Ўзбекистон меҳнаткашлари олдида ўз ишлари тўғрисида ҳисоб бериш учун совет халқи Улуғ Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарлигида гуллаб-яшнатган ўзбек ерига келганликларини бугун биз кўриб турибмиз.

Озод халқ, ўз мамлакатининг, ўз тақдирининг хўжайини бўлган халқ нақадар кўп ишлар қилиши мумкинлигини сиз блан биз ўз қулоғимиз блан эшитибгина қолмасдан, ўз кўзимиз блан ҳам кўрдик. Медицина олимлари блан Ўзбекистон соғлиқни сақлаш соҳасида ишловчи практик ходимларининг биргаликда қилган ишларининг натижаларини сизлар блан биз бемалол кўришимиз мумкин.

М. Д. Ковригина сессияда иштирок қилаётган четэл меҳмонларини чин қалбдан табриклайди ва илмий сессия медицина фанига ва соғлиқни сақлаш практикасига анча ҳисса қўшибгина қолмасдан шу блан бирга, совет ҳамда четэл олимлари ўртасидаги илмий ва маданий алоқаларни янада мустаҳкамлашдек олижаноб ишга ҳам хизмат қилади, деб ишонч билдиради.

Сессия ўзининг кун тартибига киритилган масалаларни кўришга ўтади. «Трансмиссив ва паразитар касалликларнинг табиий ўчоқлари ва уларнинг ландшафт эпидемиологияси блан боғланиши» тўғрисида доклад қилиш учун академик Е. Н. Павловскийга сўз берилади.

Докладчи айтдики, одамлар яшамайдиган жойларга кишилар борганида юқадиган касалликлар борлиги кўп замонлардан бери ма'лум эди. Бунда ҳарқандай жойда учрайдиган умумий касалликларгина эмас, шу блан бирга, ҳали ўзлаштирилмаган жойларга кишилар борганда юқадиган касалликлар ҳам назарда тутилади. Муайян территорияларга борган одамларнинг ба'зибири ёки бирқанчаси касаллик блан оғриганлиги кўп йиллар давомида кўриниб келган. Масалан, Туркманистондаги Мурғоб дар'ёси бўйида бўлган ярим саҳро ерларда ўтган асрда кўп кишилар шарқ жароҳати ёки пендинка блан ёппасига деярлик оғриган эдилар. Шу касалликларнинг ҳаммаси учун характерли нарса шуки, улар муайян географик шароитда ва йилнинг муайян вақтида учрайди. Бу ҳодисанинг сабаблари яқин вақтларгача ма'лум эмас эди.

Одамларга табиий шароитларда юқадиган бу касалликларнинг сирини ўрганмоқ учун махсус текширишлар ўтказиш лозим бўлди. Совет олимлари томонидан ўтказилган мана шундай текширишлар натижасида касалликларнинг табиий ўчоқлари тўғрисидаги та'лимот вужудга келди, трансмиссив касалликлар (ҳашаротлар орқали тарқаладиган касалликлар) ва паразитар касалликлар деб аталучи касалликларнинг қонуниятлари аниқланди. Ҳашаротлар орқали юқмайдиган бирқанча касалликларнинг табиий ўчоқларини аниқлаш проблемаси кун тартибига қўйилмоқда.

Ҳозирги вақтда совет олимлари бирқанча энцефалитларнинг, иситмаларнинг ва жуда хавфли инфекцияларнинг табиий ўчоқлари борлигини аниқладилар. Бошқа бирмунча инфекцияларнинг (юқумли касалликларнинг) ҳам шундай табиий ўчоқлари борлиги эҳтимолдан узоқ эмас.

Докладчи ўтказилган текширишларнинг натижаларини муфассал гапириб ўтгандан кейин, трансмиссив касалликларнинг табиий ўчоқлари борлиги тўғрисидаги та'лимотдан манзилгоҳ жойларда профилактика тадбирлари ўтказиш, табиий ўчоқларни зарарсизлантириш ва йўқотиш зарур, деган амалий муҳим хулоса чиқарилганлигини кўрсатиб ўтди. Кенг миқ'ёсда санитария-маорифи ишларини ташкил қилиш, аҳолини профилактиканинг асосий қоидалари блан яхши таништириш жуда муҳим аҳамиятга эга. Трансмиссив касалликларнинг табиий ўчоқлари бўлган территорияларни зарарсизлантириш ишларини ҳарқайси территория ва касалликнинг хусусиятларига қараб олиб бориш зарур.

Ҳали аниқланмаган ва ўрганилмаган юқумли касалликлар ҳам бўлса керак, деб фараз қилиш учун ҳамма асослар бор. Шу сабабли, экспедициялар ташкил қилиш ва лабораторияларда текширишлар ўтказиш катта аҳамиятга эга. Трансмиссив ва паразитар касалликларнинг табиий ўчоқлари тўғрисидаги та'лимотни янада ривожлантиришнинг муваффақиятли бўлиши мана шу ишларнинг ташкил этилишига боғлиқдир.

СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент-а'зоси профессор П. А. Петришчева ўз докладида Қорақум саҳросида одам касалликларининг табиий ўчоқларини ўрганиш учун ўтказилган текширишларнинг якунларини айтиб берди. Қишлоқ хўжалик ҳайвонлари ва одамларнинг касалликларини юқтирувчи умуртқали ва умуртқасиз ҳайвонлар, қон сўручи ҳашаротлар ва каналарнинг айрим хиллари Қорақум саҳросида кўп эканлиги аниқланди. Ўтказилган текширишлар касалликларнинг олдини олиш ва кана орқали юқадиган қайталама терлама, ба'зи иситмалар сингари касалликларнинг табиий ўчоқларини тугатиш бўйича бирқанча профилактик тадбирларни ишлаб чиқишга имкон берди.

СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент а'зоси М. П. Чумаковнинг доклади фан учун янги бўлган вирусли геморрагик иситмалар проблемасига бағишланди. Кейинги 20 йил ичида совет олимлари ўзига хос хусусиятлари бўлган вирусли ўткир иситма касалликларнинг бирқанчасини (геморрагик нефрозонефрит, қрим ва омск геморрагик иситмалари касалликларини) кашф қилдилар ва муфассал ўргандилар. Шу касалликларни қўзғатучи вируслар, шу касалликларнинг қай тариқа юқиши ва тарқалиши муфассал ўрганилди, бу эса, омск иситмасининг вакцина ишлатиб олдини олиш методларини, шунингдек қрим иситмасини зардоб блан даволаш методларини муваффақият блан қўлланишга имкон берди.

Илмий сессия 21 сентябрьда ўз ишини давом этдиради. (ЎзТАГ).

СССР Медицина фанлари академиясининг вице-президенти Ф. Г. Кротков Тошкентдаги илмий сессия қатнашчиларини қабул қилди

СССР Медицина фанлари академияси блан Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги илмий сессиясининг ташкилот комитети раиси, СССР Медицина фанлари академиясининг вице-президенти Ф. Г. Кротков Тошкентда ўтаётган илмий сессия қатнашчилари учун қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Муҳиддинов, СССР Соғлиқни сақлаш министри М. Д. Ковригина, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари С. К. Камолов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари В. Содиқова. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Х. А. Ма'рупов, СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий а'золари Е. Н. Павловский, К. И. Скрябин, В. Д. Тимаков, П. Г. Сергиев, Г. П. Руднев, И. В. Давидовский, П. Ф. Здродовский, М. А. Морозов, А. Н. Сисин, СССР Медицина фанлари академиясининг корреспондент а'зоси В. М. Жданов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти Т. З. Зоҳидов, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академик секретари А. Ю. Юнусов, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министри Р. С. Соатов, Қирғизистон ССР Соғлиқни сақлаш министри Ф. Н. Нурғозиева, Тожикистон ССР Соғлиқни сақлаш министри К. И. Аҳмедов, Ўзбекистон ССР ва бошқа қардош республикалардаги медицина илмий муассасалари ва соғлиқни сақлаш органларининг вакиллари, министрлар ва Ўзбекистон ССРнинг бошқа раҳбар ходимлари ҳозир бўлдилар.

Четэл мамлакатларидан илмий сессия ишларида қатнашиш учун келган олимлар, шу жумладан Хитой Халқ Республикаси делегациясининг Ғарби-Жанубий Хитой Соғлиқни сақлаш бошқармаси бошлиғи Лу Цзи-цин бошчилигидаги а'золари, Корея Халқ Демократик Республикаси делегациясининг КХДР Фанлар академияси корреспондент а'зоси профессор Цой Ин Сек бошчилигидаги а'золари, Мўғулистон Халқ Республикаси делегациясининг МХР соғлиқни сақлаш министри доктор Туван бошчилигидаги а'золари, Индонезия делегациясининг профессор, медицина фанлари доктори Сутопо бошчилигидаги а'золари, СССРга меҳмон бўлиб келган поляк медицина делегациясининг Польша Халқ Республикаси соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари Б. Ю. Беднарский бошчилигидаги вакиллари ҳам қабул маросимида ҳозир бўлдилар.

СССР Медицина фанлари академиясининг вице-президенти Ф. Г. Кротков, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Муҳиддинов ва қабул маросимида қатнашган бошқалар нутқ сўзладилар.

Қабул маросими самимий, дўстона вазиятда ўтди. (ЎзТАГ).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

УРТОҚ С. Х. ҚОСИМХУЖАЕВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БЛАН МУКОФОТЛАШ ТУҒРИСИДА

Ўртоқ С. Х. Қосимхўжаевнинг туғилганига саксон йил тўлганлиги муносабати блан ва унинг Ўзбекистондаги революцион ҳаракатда актив иштирок қилганлигини тақдирлаб ўртоқ Султонхўжа **Қосимхўжаев** **Ленин** ордени блан мукофотлансин.

СССР Олий Советы Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль. 1954 йил, 20 сентябрь.

Кеча, 20 сентябрь куни Алишер Навоий номидаги опера ва балет театри биносида СССР Медицина фанлари академияси ва Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг илмий сессияси очилди. **Суратда:** академик Е. Н. Павловский доклад қилмоқда (чапда). Мажлис залида (ўнгда).

И. Душкин ва **Б. Мазур** фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига

МПС заводи йиғув цехининг илғор ишчиси Мансур Ҳасанов Ўзбекистон ССР нинг 30 йиллиги шарафига смена топшириқларини 350 процентга етказиб бажармоқда. **Суратда: Мансур Ҳасанов** КВ—200 маркали компрессор клапанларини йиғмоқда.

В. Салов фотоси.

1955 йил ҳисобига

Тошкент шаҳар, Сталин районидаги «Узметаллпромсоюз»га қарашли «Большевик» артелининг меҳнатсевар ишчи ва хизматчилари ишлабчиқаришда янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар.

Артельнинг ишчан коллективи бу йил 5 миллион 800 минг сўмлик маҳсулот шу жумладан қишлоқ хўжалик машиналари учун детальлар, сирли ва сирсиз челаклар, кастрюллар ҳамда бошқа рўзғор буюмлари ишлаб бериш мажбуриятини олган эдилар. Улар бу мажбуриятни муддатидан 3 ой олдин шараф блан бажардилар ва яна бирнеча минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдилар. 8 ой мобайнида артель бўйича меҳнат унуми 15 процент оширилиб маҳсулот таннархини 7 процент камайтиришга эришилди.

Артель ватанпарварлари шу кунларда Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллиги ва республикамизнинг 30 йиллик юбилейи шарафига яна 300 минг сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб бериш мажбуриятини олдилар. Бу янги мажбуриятни ҳам тўла-тўкис бажариш учун артель ишчилари ўртасида юбилейолди мусобақаси авж олиб бормоқда. Артель илғорларидан Худойқулов, Сидоров, Қодиров, Ну'монов, Муҳиддинова, Насриддинова ва Абдураҳмонов каби ўртоқлар нуқул а'ло сифатли маҳсулот бериш блан бирга, кундалик нормаларини 130 — 150 процент бажариб келмоқдалар. Буларнинг муваффақиятларидан руҳланган бошқа ишчилар ҳам ўз аҳдларининг устидан чиқиш учун ғайратларига ғайрат қўшиб ишламоқдалар.

О. САЙДАМИНОВ.

Йиллик мажбурият ошириб бажарилди

Тошкент район промкомбинати қарамоғидаги ғишт заводининг коллективи Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги юбилейини меҳнат соҳасида янги ғалабалар блан кутиб олиш учун социалистик мусобақани табора кучайтирмоқдалар. Ғишт пиширувчи ва қуючилар ўзаро мусобақалашиб ишлашлари туфайли меҳнат унуми тобора ортмоқда. Ватанпарвар ғиштчилар 1 ярим миллион дона ғишт қуйиш ва пишириш йиллик программасини 8 ярим ой ичида 1 миллион 700 минг дона қилиб бажардилар. Улар республикамиз тўйи шарафига йил охиригача яна 500 минг дона ғишт қуйиб бериш мажбуриятини олдилар.

Заводдаги кўпгина ишчилар илғор иш методларини қўлланиб, ишлабчиқаришда юксак кўрсатгичларга эришмоқдалар. Ғишт қуючи Б. Абдулазизов 8 ой ичида 210 минг дона ғишт қуйиб ўз нормасини 1,5 хисса ошириб бажарди. Ўктой Айитмуҳамедов, Ҳайдар Азизов каби ўнлаб ишчилар ҳам кундалик нормаларини доим ортиғи блан бажариб, бошқа ғиштчиларга ўрнак бўлмоқдалар.

Завод ишчилари ўз зиммаларига олган янги социалистик мажбуриятларини тўла-тўкис бажариш учун астойдил курашмоқдалар.

Ш. КУЗАНБОЕВ.

Кабельчиларнинг муваффақияти

Тошкент Электрокабель заводининг меҳнатсевар коллективи Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги юбилейи шарафига йиллик ишлабчиқариш планнинг 25-нчи декабрьгача бажариш ва йил охиригача меҳнат унумини 1,5 процент ошириш, маҳсулот таннархини яна бирнеча процентга камайтириб, 70 тонна рангли металл тежаш мажбуриятини олган.

Завод ишчилари юбилейолди социалистик мусобақасини тобора кенгайтириб, юксак натижаларга эришмоқдалар. Улар саккиз ойлик давлат ишлабчиқариш программасини 101,5 процент бажаришга муваффақ бўлдилар. Шу вақт мобайнида ўтган йилгига қараганда меҳнат унумини 22,7 процент оширишга, маҳсулот таннархини 10,8 процент камайтиришга эришдилар.

Заводнинг А. А. Власов раҳбарлик қилаётган симларга резина қоплаш цехи саккиз ойлик топшириқни 108 процент, А. Г. Шеникова бошчилик қилаётган ўраш цехи 107,8 процент бажариб, мусобақада олдинда бормоқдалар.

Х. Сурлачи, Краменькова, Расулев, Видешев каби ўнлаб илғор ишчилар смена нормаларини 150 — 170 процент бажариб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар.

Завод коллективи қўлга киритилган ютуқларни ишлаб чиқаришда янги муваффақиятларга эришиш блан мустаҳкамлаш учун астойдил меҳнат қилмоқда.

Л. МАҲМУДОВ.

Ишлабчиқариш маданияти ўсмоқда

Шу кунларда Чирчиқ химиклари республикамиздаги барча корхона коллективлари сингари яқинлашиб келаётган тарихий кун — Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллик юбилейини меҳнат соҳасида юксак ғалабалар блан кутиб олишга зўр тайёргарлик кўрмоқдалар.

Орденли комбинатнинг ишчилари ва инженер-техник ходимлари колхоз ва совхозлар учун минерал ўғит ишлаб чиқаришни ой сайин кенгайтирмоқдалар. Маҳсулот миқдорини тинмай ошириш ва унинг сифатини яхшилашда муҳим воситалардан бири ишлабчиқариш маданиятини юксалтиришдир. Буни яхши билган химиклар ўз корхоналарини ишлабчиқариш маданияти юксалган корхонага айлантириш учун барча чора ва тадбирларни амалга оширмоқдалар. Комбинатнинг моҳир аппаратчиси Анна Маслова бошлаган технология процессларини а'ло даражада бошқариш учун кураш ишлабчиқариш маданиятини янада оширишда катта қадам бўлди. Бу ташаббус комбинат ишчилари ўртасида оммавий тус олди. Ишлабчиқариш маданиятини ошириш ва иш жойларини тоза тутиш учун курашда ўртоқ Понамарев бошчилик қилаётган электроремонт цехи бошқаларга ўрнак бўлмоқда. Цех территорияси кўкаламзорлаштирилган ва доимо тозаликда сақланади.

Электроремонтчилар меҳнатни яхши ташкил қилиш ва ишлабчиқариш маданиятини юксалтиришга алоҳида э'тибор беришлари туфайли, кўплаб а'ло сифатли электромоторлар, трансформаторлар каби мураккаб электр машиналари ва асбоб-ускуналари ишлабчиқаришга муваффақ бўлмоқдалар. Цех рационализаторлари бу соҳада янгидан-янги қимматли таклифлар киритмоқдалар.

Цехнинг мастерлари Гжечкевич, Проскурин, электромонтер Филиппов, инженер Болдинский ва Браиловский каби ўртоқлар мураккаб техника процесларини такомиллаштириш ва соддалаштириш соҳасида бирқанча тадбирларни амалга оширдилар.

Х. ПЕТРОВ.

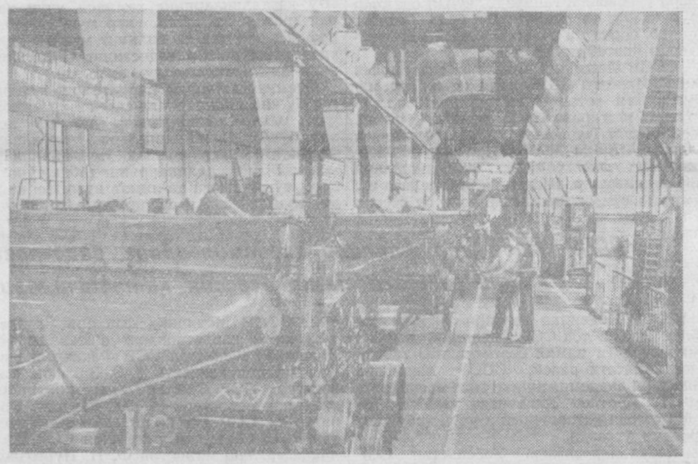

Тошкентдаги Ворошилов номли қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводида меҳнат унумини ошириш юзасидан бошланган социалистик мусобақа кун сайин қизитилмоқда. Завод ишчилари ва инженер-техник ходимлари 7 ой ичида пландан ташқари 11 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. **Суратда:** «УПХ—1-5» маркали универсал пахта тозалаш машинаси ишлабчиқариш цехи.

Л. Портер фотоси (ТАСС фотохроникаси).

Алоқа министрлигига қарашли 25-нчи завод яқинда Одесса шаҳридаги станоксозлик заводидан янги универсал фрезер станоги олди. **Суратда:** Смена топшириғини доимо 130—150 процентдан бажариб келаётган **А. Фишчук** янги станокда ишламоқда.

А. Аверьянов фотоси.

Паркент районида

МТС МУТАХАССИСЛАРИ УЧУН

Машина-трактор станцияларида хизмат қилаётган мутахассисларнинг турмуш фаровонлигини янада яхшилашга катта аҳамият берилаётир. Яқинда уларга атаб икки жойда уй-жой бинолари қуришга киришилди.

ЯНГИ МАГАЗИНЛАР ҚУРИЛМОҚДА

Матлубот жамияти аҳолининг талабини қондириш учун савдо тормоқларини тобора кенгайтирмоқда. Паркент ва Ҳисорак қишлоқларида саноат, озиқ-овқат моллари сотадиган янги магазин бинолари қурилиши тез сур'ат блан бормоқда. Район марказида қурилаётган тайёрлаш конторасининг биноси тамомланай деб қолди.

ҚУРИЛИШ УЧУН ҒИШТ

«Меҳнат» артели райондаги барча қурилишларни ғишт блан тўла та'минламоқда. Бу ерда хом ғиштларни пишириш ишлари яхши йўлга қўйилган. Барча колхозлар артельдан хоҳлаган миқдорда ғишт сотиб олаётирлар. Ғишт ишлаб чиқаришининг кўпайиши қурилиш ишларининг сур'атини тезлатишга катта ёрдам бермоқда.

ҒАЛЛАДАН ЮҚОРИ ДАРОМАД

Бу йил районда ғалладан мўл ҳосил етиштирилди. Бунинг натижасида колхоз а'золари кўплаб даромад олаётирлар. Кундан-кунга фаровон ҳаёт кечириб, бадавлат бўлаётган колхозчилар ўзларига турли маданий моллар сотиб олмоқдалар. Шу кунларда 200 дан ортиқ колхозчи ўзларига уй-жой қурмоқда.

Ю. БАҲОДИРОВ.

Ихтисосли врачлар сони кўпаймоқда

Олмалиқ шаҳрида соғлиқни сақлаш тормоқлари йил сайин кенгайтирилиб, ихтисосли ва тажрибали врачлар сони кўпайиб бормоқда.

Август ойининг охирида ғишт заводи посёлкасида медицина пункти ва посёлканинг иккинчи участкасида янги амбулатория очилди. Бу ерда рентген ва гинекологик кабинетлар ташкил этилиб тўла жиҳозланди.

Яқинда бу ердаги шаҳар касалхоналарида ишлаш учун 11 врач, ўрта медицина хизматчиларидан 20 дан ортиқ киши келди. Булар орасида тажрибали хирурглар ва ихтисосли терапевт врачлар бор.

Н. ГОРОДНИЧЕНКО.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИНИНГ ОТОҚЛИ РАССОМИ

Машҳур ўзбек совет пейзажисти, Ўзбекистон ССР халқ рассоми Ўрол Тансиқбоевнинг туғилганнга 50 йил, ижодий фаолиятининг бошланганига 30 йил тўлди.

Биринчи ўзбек станкист рассоми Ўрол Тансиқбоевнинг ижодий йўли Совет Ўзбекистонининг маданий юксалиш тарихи блан чамбарчас боғлиқдир.

Тансиқбоев 1904 йили Тошкентдаги ишчи оиласида туғилди. У рассомлик касбини эгаллашдан олдин заводда ишлади, тамакичилик, виночилик блан шуғулланди.

Ўрол жуда кўп вақтини саёҳатларда ўтказди. Бу саёҳатлар унда ажойиб таассуротлар қолдирди, унинг тасвирий сан'атга бўлган ҳавасини оширди.

1924 йилда виночилик заводи ҳузурида очилган ҳаваскор рассомларнинг Хусусий виставкаси Ўрол Тансиқбоевни ижодий йўлга бошлади.

Тансиқбоев асарлари завод ишчиларига манзур бўлади. У 1924 — 27 йилларда Тошкент давлат сан'ат музейи ҳузурида очилган студияда машҳур рус рассоми Н. Розановдан та'лим олди.

Ўрол 1929 йилда Пенза бадиий мактабининг Горюшкин-Сорокопудов классини тамомлайди.

Ўрол Тансиқбоев ижодининг бошланишида, ўттизинчи йиллар бошида декоротив-формалистик сан'ат та'сирига берилди. Бу та'сир рассомни республикамиз ҳаёти ва унда юз бераётган ўзгаришлар блан боғланган ижодий масалаларни реалистик ҳал қилишдан вақтинча четлатди.

Рассом бундан сўнгги ижодий фаолиятида бу та'сирни аста-секин енгиб, Ўзбекистон табиати ва кишиларини реалистик тасвирлашга интилабошлайди.

Ў. Тансиқбоев ўзбек совет маданияти тарихига пейзаж тасвирий сан'атининг лирик ва эпик куйчиси сифатида кирди.

Ўрол Тансиқбоев ижодига машҳур рус рассоми пейзажист Левитаннинг та'сири каттадир. Тансиқбоевнинг пейзажлари Левитан ва бошқа рус рассомларининг асарлари каби поэтик эмоционал кучга эгадир.

Тансиқбоев ўзининг пейзажларида серқуёш Ўзбекистон табиатининг ўзига хос хусусиятларини, унинг бойлиги ва гўзаллигини кўрсатаолди. Унинг «Чирчиқ» (1939 йил) пейзажлар серияси юқоридаги фикримизнинг далили бўлаолади. Бу пейзажлар серияси республикамиз тарихидаги энг катта қурилишлардан бири бўлган Чирчиқ шаҳрининг барпо қилинишига бағишланган.

Улуғ Ватан уруши йилларида Ў. Тансиқбоев ўзбек халқининг делегацияси составида фронтга борди. Унинг фронтдан олган таассуротлари «Уруш бўйлаб» деган картиналар сериясида ўз аксини топди.

Ў. Тансиқбоевнинг урушдан кейинги йиллардаги ижодида марказий ўринни Ўзбекистоннинг пейзажлари, ўзбек деҳқонининг ижодий меҳнати темаси эгаллади.

«Жонажон ўлка» полотноси рассомнинг урушдан кейин яратган асарлари ичида алоҳида ўрин тутади.

«Жонажон ўлка» картинасида далаларда гуллар тераётган болалардан тортиб, тонги қуёш нурларига чўмган улуғвор тоғларнинг гўзал кўринишлари, Ўзбекистоннинг қўриқ ерларини тракторлар блан ҳайдаб ҳосилдор водилар ва гуллаётган далаларга айлантирган кишилар ҳамда каналлар, кўкаламлаштирилган посёлка ва шаҳарлар қурган совет кишиларининг ҳаёти тасвирланади.

Тансиқбоевнинг «Колхозда тушги дам олиш пайти», «Пахтани суғориш», «Жонажон ўлка» ва бошқа поэтик тасвирий асарлари типик бўлиши блан бирга миллий характерга ҳам эгадир, чунки уларда республикамизнинг ҳозирги руҳи тўла берилган. Ў. Тансиқбоевнинг ўзбек совет тасвирий сан'атининг йирик сан'аткори эканлиги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасидаги Ўзбекистон павильонини безашда яна бир бор кўринди. Бу ерда бир группа рассомларга раҳбарлик қилган Ў. Тансиқбоев пахтачилик, узумчилик, қишлоқ хўжалиги темаларида 20 дан ошиқ панно яратди.

Ў. Тансиқбоев ҳамма Бутуниттифоқ ва республика бадиий-тасвирий виставкаларининг қатнашчисидир, унинг энг яхши асарлари мамлакатимизнинг йирик музейларида сақланмоқда.

Рассом ҳозир Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллигига бағишланиб ташкил этиладиган бадиий-тасвирий виставкада кўрсатиш учун янги асарлар яратиш устида ишламоқда.

О. АПУХТИН.

Ўзбекистон давлат консерваториясида

Ўзбек давлат консерваторияси республикамиздаги йирик маданият ўчоқларидан биридир. Консерватория 1935 йилда ташкил қилинган бўлиб, ўтган давр ичида кўпгина сан'ат ходимларини етиштириб чиқарди.

Консерватория ўникки кафедрага эга бўлиб, унинг композиторлик дирижёрлик, фортепиано, оркестр, халқ чолғу асбоблари каби факультетларида 300 дан ортиқ студент ўқимоқда. Консерваторияда йирик сан'ат арбоблари, профессорлар, доцентлар дарс беради. Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган сан'ат арбоби Н. М. Яблоновский Москва консерваториясини томомлагач, 1938 йилдан бери шу консерваторияда узлуксиз ишлаб келмоқда. Шунингдек, СССР халқ артисти, композитор М. Ашрафий, Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган сан'ат арбоби Козловский каби педагоглар ҳам ўзларининг билимларини ёш сан'аткорларга ўргатмоқдалар.

Консерваторияни тамомлаб чиққан ёш сан'аткорлар ҳозирги вақтда республикамизнинг кўпчилик шаҳарларида ва қардош республикаларнинг театрларида муваффақият блан иш олиб бормоқдалар. Тошкентдаги сан'атшунослик институтида илмий ходим бўлиб ишлаётган Т. С. Визго, Ҳамза номли музика мактабининг директори И. Ҳамроев, Наманган музика мактабининг директори Г. Хусайн ўртоқлар шулар жумласидандир.

Бу йил консерваториянинг биринчи курсига 70 киши қабул қилинди. Ўқишга янги қабул қилинганлар орасида ўзбек хотин-қизлари ҳам бор. Битирувчилар диплом спектакли устида ҳозирданоқ қунт блан иш олиб бормоқдалар.

— Мен,—дейди V курс студенти Рафоат Кучликова,—Сталин мукофоти лауреати М. Ашрафийнинг «Бўрон» операсидаги бош рольни ижро этдим.

Эндиликда Сталин мукофоти лауреатлари Р. Глиер ва Т. Содиқовнинг «Лайли ва Мажнун» операсидаги Лайли, Чайковскийнинг «Евгений Онегин» операсидаги Татьяна ролини ижро этиш орзусидаман. Бу соҳада менга М. Ашрафий, консерватория педагоглари ҳамда Навоий номли театр ижодий коллективи катта ёрдам бермоқда.

Консерватория партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллик юбилейига тайёргарлик ишларини қизитиб юбордилар.

Консерваторияда «Ўзбекистонда музика сан'атининг тараққиёти» «Ўзбекистон музикасига рус классик ва совет музикасининг та'сири» каби бирқанча темаларда лекциялар ўтказилмоқда. Шунингдек пахта йиғим-терими даврида колхозларга чиқиб концертлар қўйиб беришга тайёргарлик олиб борилмоқда.

Я. МИРЗАЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Кўприк қачон тузатилади?“

Газетанинг шу йил 24 июль сонида юқоридаги сарлавҳа остида хабар босилиб, унда Тошкент шаҳар Киров район Ёғоч-уй мавзу'ига яқин жойдаги Бўз-сув кўпругининг кўп йиллардан бери ремонт қилинмагани кўрсатилган эди.

Меҳнаткашлар депутатлари Киров район Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари ўртоқ Шуваевнинг редакциямизга хабар қилишича газетада кўрсатилган факт тўғри деб топилган. Яқинда район коммунал хўжалик бўлими кўприкни жорий ремонтдан чиқарган.

СССР МЕДИЦИНА ФАНЛАРИ АКАДЕМИЯСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИНИНГ СЕССИЯСИГА

Тошкент шаҳри иқлимининг одам организмига та'сири ҳақида

Организм ва ташқи муҳитнинг бирлиги ҳақидаги проблема ҳозирги замон биологияси ва медицинасининг энг муҳим проблемаларидан биридир. Броқ, турли хил иқлим шароитларининг соғлом ва касал одамга қандай та'сир қилиши ҳақидаги масалалар батамом ҳал этилган эмас, ҳолбуки бу масалалар совет соғлиқни сақлаш практикаси учун жуда муҳим аҳамиятга эгадир.

И. П. Павлов материалистик физиологияни вужудга келтириб, организм фаолиятининг шаклланишида ташқи муҳитнинг ҳал қилучи аҳамиятга эга эканлигини аниқлади.

Адабиётда юксак температуранинг нафас процессига, қон босимига, ме'да секрециясига, газ олмошинуви ва бошқаларга кўрсатадиган та'сири ҳақида ма'лумотлар бор (С. Е. Северин, А. А. Миттельштедт, Е. Ф. Георшевская, М. Е. Маршак, И. А. Кассирский, Н. И. Латишев, Н. А. Бельтюков, Н. В. Данилов ва бошқаларнинг асарларига қаралсин).

Биз Тошкент шаҳри шароитида иқлимга мослашган соғлом одамлар организмининг кислород блан та'минланиш процессини батафсил текширишни мақсад қилиб қўйидик.

Бунинг учун биз 10 та соғлом одамни ёзнинг иссиқ кунларида текширдик. Текшириб кўрилганларнинг ҳаммаси клиник ва практик жиҳатдан соғлом кишилар эди. Уларнинг касби врач, медицина ҳамшираси ва санитарлик бўлиб, Ўрта Осиёда икки йилдан саккиз йилгача яшаган ва шунинг учун му'тадил иқлимга ўрганган эдилар. Текширилучилар ёш состави жиҳатидан қуйидагича эди: 20 ёшгача бўлганлар 2 киши, 20 дан 30 ёшгача бўлганлар 5 киши, 30 дан 40 ёшгача бўлганлар — 3 киши.

Адабиётда, ташқи муҳит юксак температураси одам организмига зарарли та'сир кўрсатиб, гипотонияга, пульс ва нафаснинг тезлашувига, температуранинг кўтарилишига сабаб бўлади, деган фикрлар бор. Шунинг учун ҳам биз қоннинг газ составини текшириш блан бир вақтда қон босимининг, пульс, нафас процесси ва температуранинг ўзгаришларини кузатиб бордик.

Текширишлар палаталарда нормал уй температурасида ва қуёш майдончасида олиб борилди. Умумий анализ қилиш ва қоннинг газ составини аниқлаш учун палатада текширилаётган кишилардан соат 9 да қон олинди, уларнинг температураси, қон босими ўлчанди, пульси ва нафас олиши санаб кўрилди. Биз текшириш олиб борган вақтда уй температураси 24°—28° С атрофида бўлган эди.

Тошкент вақти блан кундузи соат 2 да текширилган кишилар қуёш майдончасида бир ярим соат ётдилар. Уларнинг пульси, нафас олиши, қон босими, температураси ҳар 30 минутда текшириб турилди. Биз текшириш ўтказган вақтларда ҳавонинг соя жойдаги температураси 27,8°—37,7° С атрофида бўлган эди. (Суткали температура 23,2°—28° С атрофида бўлди). Айни вақтда қуёш майдончаси (очиқ-жой)даги ҳаво температураси 35° дан 45° С гача етди. Тупроқнинг қизиш температураси — 51° дан 60° С гача бўлди. Ҳавонинг нисбий намлиги соя жойда 14% дан 46% гача, қуёш майдончасида эса 11% дан 30% гача борди.

Текширилаётган кишилар қуёш майдончасида бир ярим соат ётганларидан кейин, умумий анализ қилиш ва қоннинг газ составини аниқлаш учун улардан қайтадан қон олинди. Қоннинг газ составини текшириб, унинг кислород сиғимини, артерия ва вена қонидаги кислород ва карбонат ангидрид миқдорини аниқладик, артерия, вена фарқини ҳисоблаб чиқдик ва қоннинг кислород блан тўйиниш процентини ҳамда кислороднинг тўқималарда утилизация бўлиш процентини аниқладик.

Палатада олиб борган текширишларимиз натижасида қуйидаги ма'лумотларни олдик. Қоннинг кислород сиғими эрталаб наҳорга нормал уй температурасида аниқланганда ўрта ҳисоб блан 18,71 ҳажм % эканлиги ма'лум бўлди.

Ма'лумотларимизга қараганда артерия қонидаги кислород миқдори ўрта ҳисоб блан 16,89 ҳажми % бўлди. Артерия қонининг кислород блан тўйиниши 83,77% блан 96,25% атрофида бўлди (бу норманинг пастки чегарасидир), я'ни ўрта ҳисоб блан 90,3% ни ташкил этди. Бизнинг кузатишларимизда кислороднинг ҳужайраларда утилизация бўлиш проценти бирмунча ошиқроқ бўлиб, ўрта ҳисоб блан 50,43% ни ташкил қилди.

Вена қонида кислород миқдорининг пасайганлигини ҳам кузатдик, унинг ўрта ҳисоб блан 8,34 ҳажм % эканлиги аниқланди. Вена қонининг кислород блан тўйиниш проценти ҳам пасайиб, ўрта ҳисоб блан 45,55% бўлганлиги аниқланди.

Артерия ва вена қонидаги кислород фарқи нормадан бироз ошганлиги кўрилди, у 5,30—11,55 ҳажм % атрофида бўлиб, ўрта ҳисоб блан 8,54 ҳажм % ни ташкил килди.

Артерия қонидаги карбонат ангидрид ўрта ҳисоб блан 47,59 ҳажм % бўлди, вена қонидаги карбонат ангидрид ўрта ҳисоб блан 53,78 ҳажм % бўлди. Артерия ва вена қонидаги карбонат ангидрид фарқи 6,19 ҳажм % ни ташкил этди. Шундай қилиб, карбонат ангидриднинг артерия ва вена қонидаги миқдори ва артерими, вена фарқи ҳақидаги ма'лумотларимиз нормал бўлиб чиқди ва адабиётдаги ма'лумотларга мувофиқ келди. Қуёш майдончаси шароитида қоннинг газ составини қайтадан анализ қилиб, кислород сиғими ўрта ҳисоб блан 18,65 ҳажм % эканлигини аниқладик, я'ни қоннинг газ состави дастлабки ма'лумотларга мос келганлигини кўрдик. Артерия қонидаги кислород миқдорини текширишда олинган ма'лумотлар ҳам дастлабки ма'лумотлар блан бир хил бўлиб чиқди, я'ни ўрта ҳисоб блан 16,99 ҳажм % бўлди. Артерия қонининг кислород блан тўйиниши дастлабки рақамлардан бироз ортиб, ўрта ҳисоб блан 91,26 % эканлигини кўрдик.

Артерия ва вена қонидаги кислород фарқи дастлабки ма'лумотларга қараганда камайиб кетди, 4,07 ҳажм % блан 7,97 ҳажм % атрофида бўлиб, ўрта ҳисоб блан 5,23 ҳажм % ни ташкил қилди. Вена қонининг кислород блан тўйиниши дастлабки ма'лумотга нисбатан бир ярим марта ошди.

Артерия ва вена қонидаги карбонат ангидрид миқдори дастлабки рақамларга қараганда камайди, шунингдек, артерия ва вена қонидаги карбонат ангидрид фарқи ҳам пасайди. Карбонат ангидриднинг артерия қонидаги миқдори дастлабки рақамга нисбатан 5 ҳажм %, карбонат ангидриднинг вена қонидаги миқдори эса 6 ҳажм %, артерия ва вена қонидаги карбонат ангидрид фарқи 1,26 ҳажм % пасайди.

Карбонат ангидриднинг ҳам артерия қонидаги ҳам вена қонидаги миқдори камайган бўлсада, карбонат ангидрид миқдорини кўрсатучи рақамлар норма атрофида тураверади. Олинган ма'лумотларни анализ қилиш, юксак температура та'сирида қоннинг кислород сиғими, шунингдек артерия қонидаги кислород миқдори ўзгармасдан, норма атрофида қолишини кўрсатади.

Қуёш майдончасида текширилаётган кишилар турганларидан кейин артерия қонининг кислород блан тўйиниши бир қадар кўпайди. Кислороднинг утилизация бўлиш проценти жуда камайиб кетди; артерия-вена фарқи инсоляциядан кейин ба'зи кишиларда кўпчилик э'тироф этган рақамга яқинлашди, я'ни пасайди. Унинг бу тариқа пасайишига, афтидан, қон юришининг тезланиши, капилляр қон томирларининг кенгайиши сабаб бўлади, буни қон томир системасининг иссиққа нисбатан нормал реакцияси деб қараш керак.

Шуни айтиб ўтиш керакки, юксак температура та'сирида вена қонидаги кислород миқдорининг кўпайиб кетиши ва кислород блан тўйиниш процентининг ортиши, бизнинг ма'лумотларимизга қараганда, артерия қонининг кислород блан тўйиниш процентининг камайганлигига ёки пасайганлигига боғлиқ эмас.

Тошкент иссиқ иқлимининг соғлом одамларнинг пульсига, қон босимига, нафас олиши ва температурасига та'сир этишини текшириш шуни кўрсатдики, биз текширган 10 кишининг (фақат бир кишидан ташқари) ҳаммасида пульс физиологик норма атрофида секинлашиб ва тезлашиб турди. Масалан, бир кишида кузатишнинг охирида пульснинг сони минутига 12 та камайди, бошқа бир кишида минутига 14 та камайди. Учинчи гуруҳ кишиларда кузатишнинг охирида пульснинг сони минутига 4 та кўпайди, бир кишида минутига 8 та кўпайди. Бошқа кишиларда пульс ўзгармади.

Пульснинг лабильлиги баҳоланар экан, ёлғиз температура факторини ҳисобга олиш нотўғри бўлади. Организмнинг марказий нерв системасига боғлиқ бўлган индивидуал реакциясини назарда тутиш зарур. Масалан, текширилаётган кишиларнинг ба'зиларида, улар қуёш майдончасига тушмасларидан олдин пульс ўзгарди. Пульснинг минутига 2 дан 20 гача ортиб-камайиши кўрилди. Шунинг учун ҳам текширилаётган кишилар пульсининг шу тариқа ўзгаришини нормал деб ҳисобладик.

Текширилаётган кишиларнинг максимал қон босими ўзгармади. Бир кишида максимал қон босими симоб устуни блан 4—5 мм га кўтарилди, бир кишида эса симоб устуни блан 10 мм га пасайди. Олти кишида максимал қон босими ўзгармади, тўрт кишида эса, симоб устуни блан 5 мм дан 12 мм гача пасайди. Бу ерда шуни айтиб ўтиш керакки, қуёш майдончасида кузатув бошлангунча бир кишида минимал қон босими 10 мм симоб устуни атрофида ўзгариб турди. Минимал қон босимининг бир қадар пасайишига (бу ҳодиса ўн кишидан фақат уч кишида кузатилган бўлса ҳам) афтидан, юксак температуранинг та'сирида қон юришининг тезлашуви, капилляр қон томирларининг ва юзадаги веналарнинг кенгайиши сабаб бўлса, керак. Қуёш майдончасида бўлгандан кейин веноз қонда кислород миқдорининг кўпайиши ва веноз қоннинг кислород блан тўйиниши юқорида айтилганларга боғлиқ бўлса эҳтимол.

Бир кишида пульс блан қон босимининг лабиль эканлиги аниқланди. Бу киши қуёш майдончасида турганидан бир соат ўтгач ўнда пульс сони минутига 13 та кўпайди, кузатишнинг охирида эса минутига 11 та кўпайди. Максимал қон босими биринчи ярим соатда симоб устуни блан 5 мм га кўтарилди, бир соатдан кейин симоб устуни блан 10 мм га пасайди, бу пасайиш пульснинг максимал даражада тезлашуви блан давом этди, кузатишнинг охирида эса қон босими дастлабки рақамдан симоб устуни блан 4 мм кўтарилди. Қон босимининг бир қадар пасайиши пульснинг тезлашуви блан компенсацияланди. Минимал қон босими ўзгармади. Бу кишида минимал қон босими, нафас олиш ва гавда температураси ўзгармагани ҳолда пульс блан максимал қон босимининг лабил бўлишини юксак температура та'сири блан эмас, балки юрак-қонтомир системаси регуляциясининг ўзига хос лабильлиги блан тушунтириш мумкин. Тўрт кишида нафас ўзгармади, қолган олти кишида бироз ўзгарди. Масалан, икки кишида нафас олиш сони минутига 2—4 та камайди, тўрт кишида эса минутига 2—4 та кўпайди. Бинобарин, нафас олиш физиологик чегара атрофида секинлашди ва тезлашди.

Шундай қилиб, биз кўпгина авторларнинг лаборатория шароитларида ҳосил қилган ма'лумотларига қарама-қарши ўлароқ, Тошкентнинг табиий иқлим шароитида юксак температура та'сирида гавда температурасининг физиологик чегарадан ортиқ даражада кўтарилишини кузатаолмадик.

Ма'лумотларимизни анализ қилиш қоннинг кислород сиғими блан артерал қондаги кислород миқдори юксак температура та'сирида ўзгармаслигини, я'ни дастлабки рақамлар атрофида қолишини кўрсатади. Текширилган кишилар қуёш майдончасига тушганларидан кейин артериал қоннинг кислород блан тўйиниши бироз кўпайди. Кислороднинг утилизация бўлиш проценти жуда камайди, ва шу тариқа нормага келди. Веноз қондаги кислород миқдори ва веноз қоннинг кислород блан тўйиниши икки ҳисса кўпайди.

Адабиётдан келтирилган ма'лумотларни ва бизнинг ма'лумотларимизни анализ қилиш, сун'ий шароитдаги текшириш натижаларини табиий шароитдаги иқлим факторларининг та'сирига ўхшатиш ярамаслигини яна бир марта та'кидлайди.

Қоннинг газ составини ўрганиш натижасида, Тошкентнинг иссиқ иқлим шароитидаги юксак температура соғлом кишилар организмининг кислород блан та'минланишига ҳечқандай зарар етказмайди, деган фикрга келдик.

Тошкент шаҳрининг иссиқ иқлим шароитидаги юксак температура та'сирида пульс ва нафаснинг тезлашуви, артериал қон босимининг пасайиши ва температуранинг ошиши физиологик чегарадан четга чиқмайди. Пульснинг тезлашувини ҳам, секинлашувини ҳам физиологик ҳодиса деб ҳисоблаймиз. Кузатилган уч кишида максимал қон босими ўзгармагани ҳолда минимал қон босимининг бир қадар пасайганлигини биз қон юришининг тезлашиши, капиллар қон томирларининг ва юзадаги периферик веналарнинг кенгайиши блан изоҳлаймиз, минимал қон босимининг бу тариқа пасайишини кишида гипотония борлигидан юзага келади деб ўйлаш ярамайди. Бинобарин, адабиётда юксак температура одам организмига зарарли та'сир кўрсатиб, кишини беҳол қилади, гипотонияга, пульс ва нафаснинг тезлашувига, температуранинг кўтарилишига сабаб бўлади деб баён қилинган фикрга қарама-қарши ўлароқ биз ўз кузатишларимиз натижасига асосланиб, Тошкент иқлим шароитидаги юксак температура соғлом одамнинг пульсига, қон босимига, нафас олиши ва температурасига зарарли та'сир қилмайди деб айтаоламиз.

А. Х. ХУЖАЕВ.

Медицина фанлари доктори.

Етиштирилган мўл ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш учун барча имкониятлардан тўла фойдаланайлик!

Кунига уч норма

Орджоникидзе район Куйбишев қишлоқ советидаги Маленков номли колхоз пахтакорлари бу йил 962 гектар ерга чигит экиб, ҳар гектар ердан давлатга 39 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олганлар. Ёз бўйи яхши парвариш қилинган ғўзаларда мўл ҳосил етиштирилди.

Шу кунларда колхозда пахта ёппасига очилиб, оммавий терим бошланиб кетди. Пахта теримига пухта тайёргарлик кўрилгани учун дастлабки кунларданоқ давлатга йиллик планнинг 1,5-2 проценти миқдорида пахта топширилмоқда.

Коммунист Алимат Шерматов бошчилик қилаётган 9-нчи бригада а'золари пахта теримида ҳаммадан олдинда бориб, кунига 4-5 минг килограммдан пахта териб топширмоқда. Бригадада пахта тераётган 60 теримчининг ҳаммаси ҳам ўзининг кунлик нормасини ошириб бажараётир. Ўктам Бегматова, Жамила Расулева, Роҳат Аҳророва каби чевар теримчилар кунига 170 — 180 килограммдан пахта териб, нормани 3 ҳисса ошириб бажармоқдалар.

Бригада а'золари 59 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил топшириб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллиги байрамини пахта тайёрлаш давлат планини бажариш блан кутиб олиш учун курашмоқдалар.

Ю. МАҲКАМОВ.

Муносиб ҳисса қўшиш учун

Бекобод район 3-нчи МТС зонасидаги колхозларнинг а'золари механизаторлар блан ҳамкорликда ишлаб, юқори ҳосил етиштирдилар. Ҳозир шу етиштирилган ҳосилни нобуд қилмай териб олиш учун барча колхозларда социалистик мусобақа кенгайтириб юборилди.

Масалан, «Қизил пахтакор» колхозининг а'золари байрамолди мусобақасига қўшилиб, терим сур'атини тобора оширмоқдалар. Кўпчилик теримчилар мавсумда 7—10 тоннадан пахта териш мажбуриятини олиб, шу кунларда ўз сўзларининг устидан чиқиш учун астойдил курашмоқдалар.

МТС зонасидаги колхозларда ўтган йилги пахтани машина блан теришга жуда кам э'тибор берилган ва бу иш уюшқоқсизлик блан ўтган эди. Бу йил 1100 гектар ердаги пахта машина блан терилади. Ҳозир самолёт ва ОДН аппаратлари блан ғўзаларга дори сепиб бўлинди.

Яқинда МТС механик-ҳайдовчиларининг йиғилиши бўлди. Йиғилишда механик-ҳайдовчилардан Ҳасан Тошматов машина блан мавсумда 100 тонна, Абсамат Валиев 95 тонна, Маматали Дўмаев ва Та'ли Соқиев 90 тоннадан пахта териб бериш мажбуриятини олдилар.

Шундай қилиб, колхозчилар ва МТС механизаторлари мамлакатимизга 3 миллион тонна пахта етказиб беришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшиш учун пахта далаларида ғайрат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Т. СУННАТОВ,

Бекобод район партия комитетининг инструктори.

Самолёт блан дори сепиш муваффақиятли ўтказилаётир

Чиноз районидаги Каганович номли колхозда бу йил 250 гектар ердаги пахта машина блан терилади. Колхоз а'золари пахтаси машина блан териладиган ерлардаги ғўзаларни алоҳида парвариш қилдилар.

Ҳозир 100 гектар ердаги ғўзага самолёт блан дори сепилди. Шу блан бирга айрим ерлардаги ғўзаларга ОДН аппарати блан ҳам дори пуркалмоқда.

Тракторчи ўртоқ Нишонбой Қулбоев ҳар куни дори сепиш нормасини ошириб бажармоқда. Коммунист ўртоқ Маҳкам Бобонов бошлиқ 1-нчи бригада бу йил 70 гектар ердаги пахтанинг 45 процентини машина блан теради. Ҳозир бу пахтазорнинг ҳаммасига самолёт орқали дори сепиб чиқилди.

Колхозда ҳозир пахта йиғим-терими кун сайин қизғин тус олаётир. Коммунист ўртоқ Маҳкамов бошлиқ бригада ҳар гектар ердан 60 центнердан пахта топшириш мажбуриятини олган эди. Бригада а'золари кунига йиллик планнинг 3—3,5 проценти миқдорида пахта териб топширмоқда. Комсомол а'зоси Маҳбуба Имомова, Хайри Мирзаева, Розия Усмонова, Гулнор Умарова ва бошқалар кунига 130—150 килограммдан пахта териб кунлик нормани 3—3,5 бараварга етказиб бажараётирлар.

Колхоз партия ташкилоти ва правлениеси илғор теримчиларнинг тажрибаларини кенг оммалаштириш тадбирларини кўрмоқда.

Бригада а'золари улуғ Октябрь социалистик революциясининг 37 йиллиги кунигача пахта тайёрлаш планини бажариш мажбуриятини олдилар.

Шунингдек, Максим Горький номли, Ленин номли колхозларда ҳам пахтаси машина блан териладиган ғўзаларга дори сепиш ва пахта териш тобора кучайтирилаётир.

А. УБАЙДУЛЛАЕВ.

Машина блан пахта теришда юқори натижага эришиш учун

Сирдар'ё районидаги Каганович номли колхозда 220 гектар ердаги пахта машиналар блан терилади. Пахтаси машина блан териладиган далалар теримга пухта тайёрланди.

С. Абдираҳмонов, М. Бекмуродов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда 35 — 40 гектар ердаги ғўза барвақт дорилангани учун барги кўплаб тўкилди ва айрим участкаларда 75 процентгача кўсаклар очилди. Натижада бу бригадаларда 15 сентябрь куни машинада пахта териш бошланди. Теримнинг биринчи кунидаёқ механик-ҳайдовчилардан Ғ. Холиқов, Х. Норқулов, Н. Жумабековлар 1200 — 1500 килограммдан пахта тердилар. Бу эса давлатга пахта топшириш сур'атини оширди. Масалан, колхоз дастлабки пайтда кунига 0,7 — 0,8 процентдан пахта топшириб келган бўлса, ҳозир кунига 2 процентдан кўпроқ пахта топширмоқда.

Ж. ҲАКИМОВ.

ПАХТАЗОРДА

Сентябрь. Дарахтлар ямяшил ҳали,
Ҳали ёз зийнати яшнар атрофда.
Япроққа инмаган кузнинг зарҳали,
Ёзнинг ҳарорати ёғар офтобдан.

Пахтазор ярқираб кўрсатди чирой,
Кумуш шу'ла блан чулғанди водий,
Кундузи офтоб, кечалари ой
Далалар ҳуснига назар солади,

Ватан ифтихори—халқ хазинаси
Миллион юлдуз бўлиб қўнган чаноққа.
Гўёки ҳар тола бахт ойинаси
Меҳнат нури блан чароқлаб боққан.

Тонгдан ҳаёт қайнар. Гуриллар ҳар'ён,
Меҳкат қўшиқларин янгратар тиллар.
Қатралар тўпланиб бўлгандек дар'ё,
Грамм-граммлардан хирмон уйилар.

Ахир, осонликча унмаган пахта,
Қишдан бошланади унинг ташвиши.
Чигитни саралаб, ерини пухта —
Ҳайдаб бўлмагунча тинчирми киши?

Қўшқулоқ ғўзалар чўзилиб бўйи
Тиззага ургунча оққан қанча тер?
Қанча чопиқ еган, сув ичган тўйиб,
Қанчалар парвариш талаб қилган ер?

Далада қизғиндир меҳнат сайили
Эгатлар, этаклар, хирмонлар оппоқ.
Етилди пахтанинг ноёб, асили,
Заводга йўл олган карвонлар оппоқ,

Оппоқдир даланинг чексиз сийнаси,
Ҳосилнинг тахмини сиғмас саноққа.
Ватан ифтиҳори—халқ хазинаси
Миллион юлдуз бўлиб қўнган чаноққа,

Тез-тез варақланар кузак китоби,
Кунлар қисқаради, кутиб ўлтирмас.
Олтинга баравар минут ҳисоби,
Ҳар минут бефойда ўтмасин, хуллас.

Бир чаноқ пахта ҳам қолдирмай, дўстлар,
Териб топширайлик байрам келгунча.
Пахтамиз қанчаки мўлу кўл бўлса,
Гўзал Ватанимиз бақувват шунча.

Жуманиёз ЖАББОРОВ.

ИЛҒОР ТЕРИМЧИЛАР САФИ ЎСМОҚДА

Мирзачўл районидаги Сталин номли колхоз теримчиларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда пахта теримининг бориши муҳокама қилиниб терим сур'атини тезлаштириш учун бирқанча тадбирлар белгиланди. Бу йил мўл пахта ҳосили етишганлиги ҳарбир теримчининг меҳнат унумини оширишга имкон беради. Шунинг учун колхозчилар яна қўшимча мажбурият олдилар.

Ўтган йил 11 минг килограмм пахта терган Эргашой Мирзаева бу йил 15 минг килограмм пахта териш мажбуриятини олди. Унинг чақириғини қувватлаб яна 110 теримчи ҳам камида 10—12 минг килограммдан пахта териш мажбуриятини олдилар.

Илғор теримчилардан Р. Раҳмонова, Т. Сафарова, М. Нишонова, Я. Сангирова ва бошқалар ҳозир кунига 180—200 килограммдан пахта термоқдалар. У. Маҳкамова, Э. Мирзаева ва бошқа илғор теримчилар 15 сентябрьгача 2800—3000 килограммдан пахта териб топширдилар.

Х. САГИЗОВ.

Пахта териш машиналарини ҳайдовчилар унумли ишламоқдалар

БЕКОБОД (ЎзТАГ). Райондаги 1-нчи «Далварзин» совхозининг механизаторлари машинада пахта теришни кучайтирмоқдалар. Пахта териш машинасини ҳайдовчиларнинг кўплари юқори иш унумига эришмоқдалар. Механиклар П. Ўлмасов, Э. Мақсудов, Ш. Жабборовлар биринчи кундаёқ топшириқда белгиланган икки тонна ўрнига 4 — 4,2 тоннадан пахта тердилар. Механизаторлар бундай юқори иш унумига агрегатларни пухта тайёрлаш, меҳнатни моҳирлик блан ташкил қилиш туфайли эришдилар.

Бу йил совхозда бутун пахта майдонининг 90 процентидаги ҳосил машина блан териб олинади.

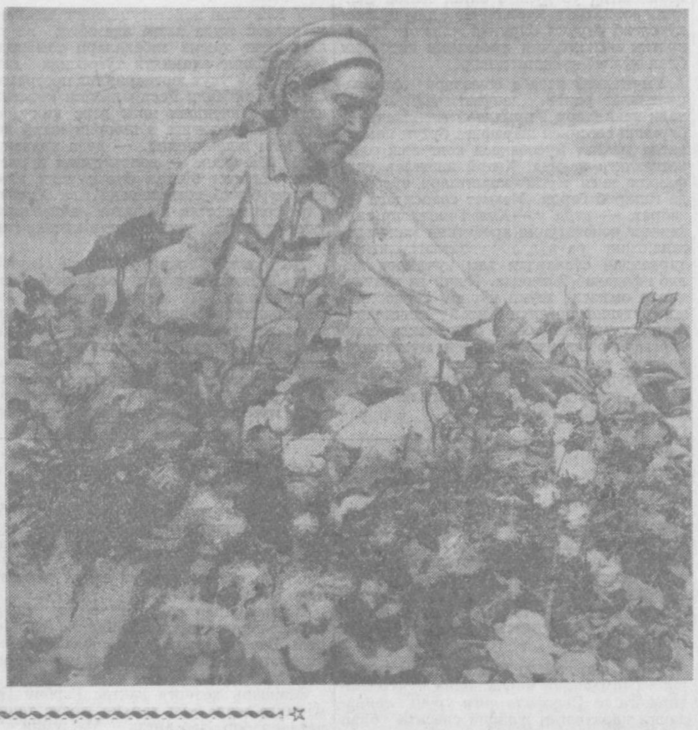

Зуҳра Даминованинг дастлабки муваффақияти

Сирдар'ё районидаги Каганович номли колхоз а'золари бу йил ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган эдилар. Пахтакорлар ёз бўйи фидокорона меҳнат қилиб, ана шу мажбуриятни қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштирдилар.

Шу кунларда, пахта далаларида меҳнат қизғин тус олиб кетган. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 37 йиллигини муносиб кутиб олиш учун курашаётган ҳарбир колхозчи кунига ўз нормасини ошириб бажармоқда. Улар ҳосилнинг бир граммини ҳам нобуд қилмай, тезроқ йиғиб-териб олиш ва давлатга нуқул отбор ҳамда биринчи сорт пахта топшириш учун курашаётирлар.

Теримчилар ўртасидаги социалистик мусобақада комсомол а'зоси Зуҳра Даминова олдинда бормоқда. У ҳар куни далага барвақт чиқиб, иш вақтининг ҳарбир минутидан самарали фойдаланаётир. Ўртоқ Даминова кунига 170—180 килограммдан пахта териб топширмоқда. У хозиргача 2 минг килограммга яқин пахта териб қўйди.

Суратда: Зуҳра Даминова пахта тераётир.

Қ. Розиқов фотоси (Ўз ТАГ фотохроникаси).

Пахтани машина блан теришга тайёргарлик кўришдаги камчиликлар дарҳол бартараф қилинсин

Областимизнинг колхоз ва совхозлари бу йил давлатга камида 500 минг тонна пахта топширишлари керак. Пахтакорларимизнинг ёз бўйи қилган фидокорона меҳнатлари туфайли далаларда мўл пахта ҳосили етиштирилди. Бу эса давлатга планда белгиланган миқдордаги пахтани топшириш имкониятини беради. Пахтанинг нобуд бўлмаслиги учун уни қисқа муддатда йиғиб-териб олиш керак. Шунинг учун пахта теримида механизациядан энг кўп фойдаланиш терим ишини муваффақият блан тугаллашга жуда катта ёрдам беради.

Областимизнинг илғор механик-ҳайдовчилари КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қароридан руҳланиб, бу йил камида 200 минг тонна пахтани машина блан териб бериш, ҳарбир машинанинг мавсумдаги иш унумини ўрта ҳисобда 60 тонна пахта тераоладиган даражага етказиш мажбуриятини олдилар. Айрим илғор механик-ҳайдовчилар мавсумда 100—120 тоннадан пахта териб бериш учун социалистик мусобақани қизитиб юбордилар.

Гулистон, Мирзачўл, Верхне-волинск ва бошқа районлардаги кўпгина МТСларнинг пахтани машина блан теришга киришган бирқанча илғор механик-ҳайдовчилари теримнинг дастлабки кунларидаёқ юксак иш намуналарини кўрсатмоқдалар. Масалан, Мирзачўлдаги механизация мактабини бу йил битириб чиққан механик-ҳайдовчи ўртоқ Жўрахон Зиннатуллаева Гулистон районидаги Молотов номли колхозда машина блан пахта териб, катта ютуқларга эришмоқда. У, ҳар куни машина блан пахта териш топшириғини 110—120 процентга етказиб адо этмоқда. МТС раҳбарлари ва колхоз правлениеси ўртоқ Ж. Зиннатуллаеванинг олган мажбуриятини бажараолиши учун барча шароитни яратиб берганлар.

Механик-ҳайдовчи ўртоқ Эшбек Дарвишев Мирзачўл районидаги Будённий номли колхозда икки йилдан бери машина блан пахта териб келмоқда. У, бу йил машина блан пахта теришни районда биринчи бўлиб бошлади ва дастлабки кунларданоқ 2,5—3 тонна пахта териб, топшириқни ошириб адо этаётир. Унинг терган пахтаси тайёрлаш пунктида нуқул отбор ва биринчи сортга қабул қилинмоқда. Ўртоқ Дарвешев бу йил мавсумда 120 тонна пахта териб бериш мажбуриятини олган.

Гулистон районидаги Молотов номли, «Красная заря» колхозлари, Мирзачўл районидаги Будённий номли, Куйбишев номли колхоз правлениелари пахтани машина блан теришга кўрилган тайёргарликни бирма-бир текшириб чиқиб, бу ишни кенг кўламда бошлаб юбориш тадбирларини кўраётирлар.

Броқ, кўпгина МТС раҳбарлари ва колхоз правлениелари пахтани машина блан теришга тайёргарлик кўришда ўтган йилги хатоларни такрорламоқдалар. Улар Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССР колхозларида ва совхозларида 1954 йилги пахта ҳосилини териш ва тайёрлаш тўғрисида» деб чиқарган қарорида кўрсатилган вазифаларни қониқарсиз бажармоқдалар. Шунинг натижасида улар пахта йиғим-теримига техникани ўз вақтида тайёрлашни та'мин этмаётирлар, ғўза баргларини тўкиш ишини кечиктирмоқдалар. Масалан, Бўка районидаги 1-нчи МТСда 35 та пахта териш машинаси қатор оралари 60 сантиметрли далаларда пахта териш учун мосланиши керак бўлгани ҳолда, 15 сентябрьгача биронта машина ҳам тайёрланмаган. Оққўрғон районидаги 1-нчи МТСда 15 та машинадан фақат биттаси 60 сантиметрли қатор оралари учун мосланган, 2-нчи МТС да эса 13 та машина ҳали ҳам пахта теришга тайёрланмаган. Пискент районидаги 1-нчи МТС (директори Копотун, бош инженери Макаров ўртоқлар) терим машиналарининг ремонтини фақат 1 сентябрьда бошлаганлиги учун ҳали яна 40 та машина ремонт қилиниши керак. Ремонтдан чиққан машиналар текшириб кўрилганида, иш сифатсиз ўтказилганлиги ма'лум бўлди. Масалан, 62-нчи машинада улаштирувчи трубкаларга резинка қистирмалар қўйилмаган; улаштирувчи трубка вентиляторга бириктирилмаган. Кўпгина механик-ҳайдовчилар пахтаси машина блан териладиган далаларни билмайдилар.

Бу районда пахтаси машина блан теришга ажратилган далаларни тайёрлаш ишлари ҳам жуда ёмон бораётир. Масалан, Андреев номли колхоз (раиси Рустамбеков) ва «XIX партс'езд» (раиси Жамолов) колхозларида пахтаси машина блан териш учун ажратилган далаларда ғўзалар бошданоқ агротехника талабларига мувофиқ парвариш қилинмагани учун ғўзаларнинг ривожланиши бирхилда эмас, кўп жойда ғўза туплари сийрак бўлиб қолган. Андреев номли колхознинг 5 ва 6-нчи бригадалари далаларида эса ғўзани ўт босиб кетган. Бу ҳол пахта териш машиналарининг ишлашини қийинлаштиради, терим сифатини пасайтиради.

Пахтани машина блан теришга тайёргарликни кечиктиришга йўл қўймаслик керак. Тайёргарлик ишларини ҳамма жойда тезда тугаллаш ва барча колхозларда белгиланган вақтдан кечикмасдан пахтани машина блан теришга киришиш зарур.

Шу кеча-кундузда пахтаси машина блан териш учун ажратилган участкаларнинг бошида машиналарнинг қайриладиган жойларини, бункердаги пахтани бўшатадиган майдончаларни тайёрлаш, кейинги суғоришда текисланиб кетган, ўпирилган эгатларни тўлдириш, текислаш, шу блан бирга далаларни бегона ўтлардан батамом тозалаш лозим.

Областимизнинг илғор колхоз ва МТСлари ўзларидаги барча имкониятлардан тўла фойдаланиб, пахтани машина блан теришга пухта тайёргарлик кўриб, ҳозир теримда ғоят катта ютуққа эришаётирлар. Шундай имкониятлар барча колхоз ва МТСларда ҳам бор. Вазифа — ана шу имкониятлардан тўла фойдаланиш, терим ишларини уюштиришга жиддий ва оператив раҳбарлик қилишдан иборатдир.

Ф. ФЁДОРОВ.

Бригадир Робияопа

Вақт тушга яқинлашмоқда эди. Далада ишнинг боришини кузатиб юрган Робияопа Эргаш Умаров ёнига келди. Опанинг келганини Эргаш сезмаган эди.

— Ҳорманг Эргашвой, — бу овозни эшитган Эргаш қаддини ростлаб орқага ўгирилди, бригадирни кўриб мулойим кулди-да, «саломат бўлинг» деб миннатдорчилик изҳор қилди.

— Бугун далага кечроқ чиқдингиз шекилли, эрталаб кўрмадим, — бригадир опа шундай деб сўраган эди, Эргаш қизариб кетди, — кеч қолиш одатингиз йўқ эди-ку?!

Ўнғайсиз аҳволда қолган Эргаш оғзини гапга жўплаб турган бўлса ҳам, бирнима демас эди. У, бугун кўпчиликдан орқада қолиб, кечикиб чиққани учун ҳижолатда эди.

— Бу галча узр опа, қизларнинг гапи ҳам уёқ-буёғимдан ўтиб кетди, — деди Эргаш бир чангал пахтани этакка солар экан, — кечикишнинг ҳиссасини чиқаришга ҳаракат қиламан...

Эргаш ишда давом этди. Унинг бақувват бармоқлари ғўза тупларига бориб-келавериб, пахта теришга жуда ўрганиб қолган эди. Ярим энгашган ҳолда икки қўллаб пахта тераётган йигит шунчалик тез ва чаққон ҳаракат қилар эдики, унинг ишини кузатиб турган бригадир опа, «чевар қизларимиздан ҳам уста азамат йигитларимиз бор», дея хурсанд бўлиб кетди.

Робияопа Эргашнинг пахта теришини бирнеча минут кузатиб турди. «Ориятли йигит, айтганини қилади». У, шу фикрни кўнглидан кечирди-да, дала шийпони томон йўл олди.

Қисқа вақт ичида бир-биридан кескин фарқ қилувчи воқиа устидан чиқилганда, у хоҳ кўнгилни қувонтирувчи бўлсин, хоҳ ачинарли бўлсин, барибир кишини ҳаяжонлантиради. Ишга ярим соат кечикиб чиққани учун ҳижолатгина бўлиб қолмай, ўз-ўзини койиётган Эргашнинг шижоат блан пахта теришини кўриб қувониб келаётган Робияопа дала шийпонида бошқача манзаранинг гувоҳи бўлгани учун, пешанаси тиришиб кетди.

Шийпон саҳни кенг хирмон бўлиб, у ерда пахта тўпламлари турарди. Бу ерда ҳечким бўлмагани учун қизлар пахтани этакдан бўшатганлар-да, қайтиб кетаверганлар. Робияопа атрофга қаради, бирор киши бормикан, деган хаёл блан дала шийпони ёнидаги кичкина хонани очиб кўрди. У ерда звено бошлиғи Жўра Эрматов ухлаб ётарди. Робияопанинг шарпасидан чўчиб уйғонган звено бошлиғи ўрнидан сапчиб турди-да, йўғон бармоқлари блан юз-кўзи аралаш ишқалади. У, бошига бир ўрам қанорни қўйиб ухлагани учун, чаккасига қанорнинг тўри ботиб, ўрни тушиб қолган эди.

Хона остонасидан бир қадам қўйиб ичкарига қараб турган Робияопа орқасига қайтиб чиқди. Унинг ёнида звено бошлиғи Жўра Эрматов турарди.

— Уят эмасми, Жўраака, — деди бригадир, ҳамма ишда бўлса-ю, сиз ухлаб ётсангиз. Бир туп ғўзани ўстириш учун жон фидо қилдик. Бориб-бориб ҳосил етилганда, «ол мани», деб турганда чарчаб қолдингизми. Эргаш ҳам сизга ўхшаш звеновой-ку! У, қизлардан кўп пахта тераяпти, сиз бўлсангиз энгашсам белим оғрийди, деб юрибсиз. Ахир пахта теришни уддалайолмасангиз ана шу пахталарни офтобга ёйиш ҳам қўлингиздан келмайдими?! Қўшнимиз шу топгача уч арава пахта жўнатди, хў ана кўраяпсизми, яна бир машина тайёрлашипти.

Бригадир опа қўлини ўқ қилиб рўпарадаги хирмонни кўрсатди. Дарҳақиқат, у ер жуда гавжум эди. Қизлар, йигитлар этак тўла пахта кўтариб туришар, тарозивон йигит ҳаракатни тезлатиб пахтани тортиб олар, хирмонга тўкилган пахта дарров атрофга ёйилиб, қуритиларди. Орадан дам ўтмай ҳалиги пахта қопланар, арава, машинага юкланиб, пунктга жўнатиларди.

— Ана, Жўрабойака, шунақа ишлашимиз керак, —давом этди Робияопа, — вақтида ишни дўндирсангиз, вақтида ухлайберасиз...

Ўз айбига иқрор бўлган, «қўлга тушган» Жўра Эрматов ҳечнима демади-да, тўғри пахта уюмлари турган томон аста юриб кетди. У дастаси офтобда қизиб ётган темир айрини олиб пахта ёябошлади. Жўра Эрматовнинг ҳаракатида дастлаб эринучанлик, сусткашлик аломатлари сезилиб турди. Ҳаракат зўрайган сари хирмонга кўпроқ пахта ёйилар, қуёш нури пахта ғарами устида ўйнаб кўзни қамаштирарди.

Шундан кейин у Жўракага ҳечнима демади. Фақат хирмондан далага бурилаётганда, «бугун уч процент пахта беришимиз керак, шунга қараб тош қўясиз-да, Жўраака», деди-ю, ариққа белбоғ бўлиб турган якка чўпдан илдам ўтиб кенг пахтазор оралаб кетди.

Жўра Эрматов бош силкитиб «хўп бўлади», ишорасини билдирди. Унга бригадир опанинг гаплари қаттиқ та'сир қилган бўлса керак, ўз-ўзича: «роса эзди, ишга келганда отасини ҳам аямайдиганлардан, Робия тушмагур», деди-да, бирдам бригадир орқасидан қараб тургач, яна пахта ағдаришда давом этди. У, шундай чаққон ҳаракат қилардики, темир айри тишлари ағдараётган пахта бир ме'ёрда, бирхил қалинликда ёйилар, бағрини қуёшга товлаётган оқ товуқдек ёнбошларди. Ҳозирги пайтда пахта бир ағдаришда чигити қарсиллайдиган даражада қурийди. Жўра ҳозиргина ёйилган пахтани тўплаб, қоплашга тайёрларди. Шу топда бир ёқдан машина, бир томондан теримчи қизлар келиб қолди. Жўра қайси ишни олдин бажаришни билмай шошиб қолди. «Бевақт ухлаб ҳам ўзимни, ҳам кўпчиликни ишдан қолдирадиган бўлдим...», Жўра ўз-ўзини койинди.

— Ана холос, — деди шофер кабинадан чиқиб, у бу сўзларни шундай оҳангда айтдики, «эплайолмасанг, хирмонда ўралашиб нима қилардинг», деган мазмунни англаш мумкин эди. — Жўраака, буёғи нима бўлди, — шофер давом этди, — кун қиём бўлса ҳам, бир қоп пахта тайёр бўлмапти, раис жониҳолимга қўймади, тўққизинчига бор, деб. Бу ерда бўлса аҳвол...

Жўра шоферга «сен ҳам бормидинг», дегандек хўмрайиб қаради. У, ҳечнима демай қучоқ-қучоқ пахтани қанорга босарди. Жўра ниқталаб пахта тиқилган қанорнинг оғзини тикиб, тарозуга келтириб қўярди. Шундай пайтларда шофёрлар ҳам қараб турмайди, ёрдамлашади.

Жўранинг бир нарсадан «хуноб» бўлганини фаҳмлаган шофер гоҳ қанорнинг оғзини ушлаб турар, гоҳида Жўрадан олдин қопни елкасига кўтариб машина кузовига иргитарди. Шофёрнинг бу ҳаракатини кўрган Жўра бироз «юмшади», юзига табассум югурди, гап оҳангида миннатдорчилик сезилиб турарди.

— Раҳмат ука, — деди у шоферга машина кузови илгагига арқонни ўраётиб, — бу гал шунақа бўлиб қолди, энди сен келгунча пахта қоплағлиқ бўлади...

— Ҳечқиси йўқ, Жўраака, — кабинадан шофернинг овози эшитилди, — кеча-кундуз мижжа қоқмай ишласак ҳам, чарчамайдиган хилиданмиз...

Шу пайт машина қўзғалди, шийпон ёнбошидаги торгина кўприкдан лапанглаб ўтиб, тош йўлга бурилди-да, тезликни оширганича пункт томон ғизиллаб кетди. Шофернинг ҳалиги сўзи Жўрага қаттиқ та'сир қилди. У, «Робия кўпчиликка етказипти-да», деган фикрни кўнглидан кечирди-ю, ишга яна жадал киришиб кетди.

Қизлар тўртинчи марта этак бўшатгани келишганда тушки овқатга занг урилди. Қувноқ теримчилар қий-чуви дала шийпонини бошга кўтаргудай бўлди. Биров дугонасини икки қўллаб пахта теришини мақтаб гапирса, иккинчи киши ўз шеригининг «бел оғриғи» бўлиб қолганлиги, унинг ўтириб пахта теришини сўзлаб бериб хахолаб куларди. Дала шийпонига ҳаммадан кейин етиб келган бригадир Робия Бердиқулова шийпон орқасидаги ариқда ювинди-да, тўғри Жўра ака томон йўналди. У теримчилар олиб чиққан кейинги пахтани хирмонга ёймоқда эди.

—Қанча жўнатдингиз? — жиддий оҳангда сўради Робияопа.

— Бояги пахтанинг бир грамми ҳам қолгани йўқ, қоплаб жўнатдим, — икки кўзини хирмондаги пахтадан узмай жавоб берди Жўра.

— Тоннасини аниқламадингизми? — бригадир яна сўради.

— Бу гал бирярим тонна юбордим...

Жўранинг сўз оҳангида гинахонлик сезилиб турарди. Робияопа бу оҳангни англаб турган бўлса ҳам, ўзини билмасликка олди-да, яна сўради.

— Аравакашлардан ҳечким келмадими?

— Келиб нима қилади, тайёр пахта йўқ-ку...

—Хирмондаги пахта икки аравадан ҳам ортиб қолади...

— Ҳўл пахтани пункт олмайди, — Жўра бригадирнинг сўзини бўлди.

— Терилган пахта хирмонда тўп-тўп бўлиб ётмаганда, ҳозиргача жўнатган бўлардингиз!

Жўранинг тили гапга айланмай қолди. «Уйқу ўлсин, бутун колхозга достон бўладиган бўлдим... — кўнглидан кечирди у. — Бориб-бориб шунақа иш кучайган пайтда ухлаганим учун мен айбдорман, Робия айтгандек, бу ҳосилни етиштиргунча-ю, озмунча меҳнат сарфламадик, эндиликда...»

Жўра қуриган пахтани қоплаш учун бир ерга тўплар экан, шу гапларни кўнглидан кечирарди. Шу пайт гулдираб иккита автокачка етиб келди. Жўранинг бахтига ҳамма колхозчилар шу ерда, шунинг учун пахта бирпасда қопланиб, ортиб берилди. Агар ёлғиз ўзи бўлганда, яна ҳижолат бўлиб қолиши турган гап эди.

Аравалар жўнаб кетганда колхозчилар далага отланиб турардилар. Бригадир Робияопа уларга бирнима демоқчи бўлиб ўрнидан турди.

— Бултургига қараганда орқада қолаяпмиз, — деди у ҳаммага бир-бир қараб чиқиб, — тўғри, ҳосил ўтган йилдагига қараганда кеч етилди. Аҳвол шунақа деб, кам пахта топшириш сиз блан бизга уят. Нега десангиз, ахир биз ҳамавақт илғор бригада бўлиб келганмиз-да... Қирқ центнердан пахта берамиз деб шартномага қўл қўйганмиз. Бир тан-бир жон бўлиб ишласак, сўзимизнинг устидан чиқамиз. Вақтида яхши ишлаб, вақтида мазза қилиб дам олайлик...

Темирайри дастасига суяниб, бригадир гапини эшитиб турган Жўра колхозчилар юзига назар ташлади. Бригадир айтган кўчиримнинг Жўрага тааллуқли эканлигини ҳечким фаҳмламаган эди, чунки воқиадан ҳечкимнинг хабари йўқ эди. Шундан кейин Жўра ўзини бироз енгил сезди. Бригадир сўзида давом этарди:

— Мўл ҳосил етиштириш учун ҳаммамиз баравар тер тўкдик, уни тезроқ йиғиштириб олсак, ана ўшанда йил бўйи қилган меҳнатимиз кўзга кўринади.

Бригада а'золари Робияопанинг гапига жавобан астойдил меҳнат қилажакларини айтдилар. Улар: «Ҳосилимиз сра нобуд бўлмайди, кун сайин кўпроқ «оқ олтин» териб берамиз», деган мақсадни дилларига жо қилган ҳолда қадрдон далалари томон йўл олдилар.

Чевар теримчилар ҳақида гап боргудай бўлганда, албатта уларнинг даладаги ишини кўриб та'рифланса яхши бўлади. Шундай теримчи қизлар борки, қаторга тушдими, унинг кўзи фақат пахтани мўлжаллайди, икки қўли фақат «оқ олтин» қамрайди. Икки қўл бир хилда ғўза тупига бориб-келабергач, этак ҳам дам ўтмай тўлаберади.

Ярим соат кеч қолиб ишга чиққан, ўз «айбини» оқлаш учун жадаллик блан пахта тераётган Эргаш Умаров тўғрисида гап бўлиб ўтди. Ҳа, дарвоқи ўша куни у 135 килограмм пахта терипти.

Бригада бошлиғи Робия Бердиқулова блан бирга Шаҳодат Турғунбоеванинг пахта теришини кўздан кечирдик. Уни чевар дейишганча бор экан. Шаҳодатнинг қўллари шунчалик чаққон, тез ҳаракат қилардики, бу қўллар ғўза тупи блан этаккача секунд ўтмай бориб келарди.

Робияопа Шаҳодат ҳақида гапирганда, «у ўнбешмингчи» деб қўшиб қўярди. Мавсумда 15 тонна пахта териш! Катта мақсад кишининг ғайратига-ғайрат қўшади. Ҳар куни 130 — 150 килограммдан пахта тераётган Шаҳодат Турғунбоева чарчаш нималигини билмас эди.

Далаларни айланиб юриб Робияопадан Жўра Эрматов ҳақида сўраб қолдик. У, дарров жавоб берди:

— Жўраака уста пахтакорларимиздан. Унинг звеноси бултур гектаридан 48 центнердан ҳосил берган эди. Бу йилги мажбуриятлари 50 центнердан... Ҳа, бир шунақа бўлиб қолипти-да, ўзи ҳам жуда ҳижолат бўлди. «Ҳечким эшитмай қўяқолсин», дейди. Ориятли киши.

— Иш устида қаттиқ-қуруқ гап бўлади-да, — бригадир опанинг юзига қизиллик югурди, — лекин мақсад — тезроқ планни тўлғазиш! Пахтамиз мўл, мажбуриятни ошириб бажараоламиз!

Робияопа узоқ-узоқларга боқди. Кўз илғамас далада қизғин терим палласи эди. Турли рангдаги кўйлак кийган, пешаналарини чиройли дуррачалар блан танғиб олган қиз-жувонлар ҳаракатни тобора тезлаштириб ишлардилар. Даланинг кунчиқар томонида хирмонга ёйиб қўйилган пахта куз қуёшининг қизғин нурида кумуш гиламдек товланарди. У ерда Жўра Эрматов гоҳ пахта ёяр, гоҳ шериги блан пахта қоплаб пунктга жўнатиш учун тайёрларди.

Робияопа ўша томонга қараб:

— Бугун 3 процентдан кўпроқ пахта жўнатамиз, — деди

Бригадирнинг бу сўзларида зўр ишонч, қат'ийлик оҳанги сезилиб турарди.

С. МАҲКАМОВ,

В. ЖАЛИЛОВ,

Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхози.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг тўққизинчи сессиясига қатнашадиган СССР делегацияси

ССР Иттифоқи Министрлар Совети Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг тўққизинчи сессиясига СССР делегациясини қуйидаги составда тайинлади: делегация бошлиғи — А. Я. Вишинский, СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари, СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили; делегация а'золари — Я. А. Малик, СССРнинг Буюк Британиядаги элчиси; Г. Н. Зарубин, СССРнинг Америка Қўшма Штатлардаги элчиси; А. А. Соболев, СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакилининг ўринбосари; А. М. Қўчқоров, Ўзбекистон ССР маданият министри. Делегация а'золарининг ўринбосарлари қилиб П. Д. Морозов, А. П. Морозов, Г. Ф. Саксин, В. А. Фомина тайинландилар. Делегациянинг маслаҳатчилари қилиб И. Ф. Курдюков, В. Ф. Грубяков, Л. М. Карцев, Л. М. Замятин ва Н. П. Емельянов тайинландилар. (ТАСС).

Польша шаҳрида Совет Армиясининг жангчилари хотирасига қўйилган монумент очилди

ВАРШАВА 19 сентябрь. (ТАСС). Бугун Кошалин шаҳрида Совет Армиясининг Кошалин воеводлигидаги шаҳар ва қишлоқларни озод қилиш учун олиб борилган жангларда ҳалок бўлган жангчиларига миннатдорчилик юзасидан қурилган монументни тантанали суратда очиш маросими бўлди.

Монументни очиш муносабати блан шаҳар майдонида митинг бўлди. Митингда шаҳар аҳолиси ва атрофдаги қишлоқларнинг аҳолисидан 15 мингдан кўпроқ киши қатнашди. Митингда Польша-Совет дўстлиги жамияти бош бошқармаси раисининг ўринбосари Стефан Матушевский нутқ сўзлади. У совет халқига ва унинг поляк халқига озодлик ҳамда мустақиллик келтирган қаҳрамон армиясига қизғин ташаккур изҳор қилди.

Жуда кўп делегациялар монумент ёнига гулчамбарлар қўйдилар.

Германия Демократик Республикаси министрлар советининг мажлиси

БЕРЛИН, 18 сентябрь. (ТАСС). Германия Демократик Республикаси министрлар советининг 1954 йил 16 сентябрьда бўлган мажлиси тўғрисида ахборот э'лон қилинди.

Ахборотда бундай дейилади: бу мажлисда Германиянинг ташқи ва ички савдо министри Курт Грегор сўзлаб 1954 йилги Лейпциг ярмаркасининг бориши ва натижалари тўғрисида ахборот берди. Курт Грегор Германия Демократик Республикасининг обрўйини янада мустаҳкамлашга ёрдам берувчи бу йилги Лейпциг ярмаркасининг катта сиёсий ва иқтисодий муваффақиятларини та'кидлаб ўтди.

Министрлар совети раисининг ўринбосари ҳамда қишлоқ ва ўрмон хўжаликлари министри Пауль Шольц 1954 йилги ҳосилни ўриб-йиғиб олишнинг бориши тўғрисида ахборот берди. У айтдики, республиканинг ҳамма областьларида ғаллани ўриб-йиғиб олиш ишлари асосан тамом бўлди. Эндиликда республика қишлоқ хўжалиги олдида янги ғалла ҳосилини тезроқ янчиб олиш ва давлатга маҳсулот етказиб беришни бажариш блан бир қаторда кузги қишлоқ хўжалик ишларини ўз вақтида ўтказиш ва илдиз мева экинларининг ҳосилини нобуд қилмай йиғиб-териб олишдек муҳим вазифа турибди.

Давлат план комиссиясининг раиси Бруно Лейшнер кенг исте'мол саноат моллари чиқаришнинг қандай бораётганлиги тўғрисида ахборот берди. У, Германия Демократик Республикасида кенг исте'мол моллари чиқариш бу йил ўтган йилга нисбатан кўпайганлигини кўрсатиб ўтди.

Министрлар совети республика корхоналарида коллектив шартномаларнинг 1954 йилнинг биринчи ярмида қандай бажарилаётганлиги тўғрисида ҳам ахборот эшитди.

Халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг сессияси

ПЕКИН, 18 сентябрь. (ТАСС). Халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг Чжан Бо-цзюнь раислиги остида ўтган бугунги мажлисида Лю Шао-цининг «Хитой Халқ Республикасининг конституция проекти тўғрисида»ги доклади юзасидан музокаралар давом этди.

Сўзга чиққан депутатларнинг ҳаммаси ҳокимиятни ўз қўлига олган Хитой халқига социализм қуришнинг аниқ йўлини кўрсатиб берувчи биринчи чинакам демократик конституция проектини якдиллик блан қўллаб-қувватладилар.

Умумхитой касаба союзлари федерациясининг раиси, депутат Лай Жо-юй халқ вакиллари Умумхитой мажлисининг биринчи сессияси шарафига бутун мамлакатда меҳнат мусобақаси кенг авж олиб кетганлиги ҳақида, Хитой ишчилар синфининг янги муваффақиятлари тўғрисида гапириб берди. Меҳнат соҳасидаги бу ғайрат, — деди у, — Хитой ишчилар синфининг конституция проектини ма'құллаганлигини ва қўллаб-қувватлаганлигини ҳарқандай сўзлардан ҳам кучлироқ қилиб ифодалаб бермоқда. Ишчи ва хизматчилар оммаси шуни кўриб турибдики, конституция проекти Хитой ишчиларининг бутун халқ блан биргаликда олиб борган кураши натижаларини мустаҳкамлабгина қолмасдан, шу блан бирга, бу конституция проекти Хитойнинг социализмга ўтиш йўлини ҳам белгилаб беради.

Пекин халқ университетининг ректори У Юй-чжан сўзга чиқиб, давлатнинг ҳозир муҳокама қилинаётган асосий конуни Хитойда вужудга келганлиги марксизм-ленинизм та'лимотининг Хитойдаги ғалабасини исботлайди, деди. Марксизм — ленинизм, — деди у — бизнинг мамлакатимизда бундан буён ҳам ғалаба қозонаверади.

У Юй-чжан конституциянинг мамлакат ҳаётидаги жуда катта аҳамияти ва уни аҳолининг ҳамма табақалари томонидан ўрганишнинг аҳамияти тўғрисида гапириб, Хитой ўқув юртларининг программасига Хитой Халқ Республикаси конституциясини ўқитишни янги дарс қилиб киритиш зарурлигига э'тиборни жалб қилди. Мен ишонаманки, — деди правардида У Юй-чжан, — конституция нурлари блан чароған бўлган бутун халқ янада зичроқ бўлиб жипслашади ва Хитойни улуғ социалистик давлатга айлантириш учун курашга ўзининг бутун кучини сарф қилади.

Депутатлар машҳур Хитой ёзувчиси Дин Линнинг нутқини самимият блан тингладилар. У, Хитой халқининг энг хилма-хил табақаларидан бўлган кишилар блан учрашганлиги тўғрисида ҳаяжонланиб гапирди. Бу кишиларнинг ҳаммаси, — деди Дин Лин, — фақат бир мақсадни ифодалаб бердилар: улар Хитой Халқ Республикасининг конституцияси, халқ конституцияси, одамларга куч берадиган, ватанимизнинг фахри бўлган конституция, деб айтдилар.

Хитой халқ кўнгиллиларидан депутат бўлиб сайланган Чжао Мао-Чэньни минбарга чиқиши блан мажлисдагилар уни гулдурос қарсаклар чалиб кутиб олдилар. Биз биламизки, — деди у, — Кореядаги Америка агрессиясига қарши курашда ўртоқларимизнинг тўккан қони бекор кетмади, қурбон бўлган қаҳрамонлар шундай энг азиз нарса учун ўз ҳаётларини бердиларки, бу курашнинг натижалари бизнинг конституциямизда ўз ифодасини топди.

Хитой пионерлари сессияни табрикламоқ учун мажлис залига кириб келишлари блан ҳамма делегатлар ўринларидан турдилар ва социализм қурувчи бўлиб етишаётган бу ёш авлодни узоқ тўхтовсиз қарсаклар блан кутиб олдилар.

Лю Шао-ци доклади юзасидан музокаралар шу блан тугади. Музокараларда ҳаммаси бўлиб 89 депутат сўзга чиқди. Бу депутатлар аҳолининг ҳамма табақаларидан, демократик партиялардан, ижтимоий ташкилотлар ва диний гуруҳлардан, шунингдек четэлларда яшовчи хитойлилардан вакил бўлиб келган кишилар эди.

Мажлис охирида делегатлар мандат комиссиясининг докладини тасдиқладилар.

Шу блан бугунги мажлис тугади. Эндиги мажлис 20 сентябрьда бўлади.

Бонн бундестагида

БЕРЛИН, 18 сентябрь. (ТАСС). Ғарбий Германиядаги «конституцияни ҳимоя қилувчи федерал бошқарма»нинг собиқ раҳбари доктор Ион Германия Демократик Республикасига ўтиб кетганлиги муносабати блан Германия социал-демократик партия фракциясининг талабига мувофиқ Бонн бундестагида мунозаралар бошланди.

Ма'лумки, доктор Ион Бонн ҳукуматининг Германияни парчалашни чуқурлаштиришга ва Европада янги уруш тайёрлашга қаратилган жиноий сиёсати блан алоқасини бутунлай узиб юборган эди. Ион, Ғарбий Германияда фашистлар сиёсий ва ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳасида бугун яна бош кўтардилар, деб очиқдан-очиқ айтган эди. У ўз ватандошларига Аденауэрнинг Бонн ҳукуматининг Америка сиёсати блан бирёқлама боғланган сиёсати муқаррар янги урушга олиб боришини, бу уруш фақат немис халқи бошигагина чексиз кулфатлар келтирибгина қолмай шу блан бирга, немис миллатининг бундан буён миллат бўлиб яшашини ҳам хавф остида қолдиришини кўрсатиб берган эди.

Доктор Ионнинг бу гаплари Бонн ҳукмрон доираларини саросимага солиб қўйди. Бундестагдаги социал-демократик фракция таклиф киритиб, «Ион ишини» текширмоқ учун комиссия тузишни ва шу «иш» муносабати блан парламент Бонн ички ишлар министри Шредерга ишончсизлик билдириши лозимлигини талаб қилди. Ўнг социал-демократлар шу таклифда Ғарбий Германияда қайта ҳарбийлаштириш ва фашистлаштиришга хотима бериш зарурлиги тўғрисида бир оғиз ҳам гапирмадилар. Ваҳоланки, доктор Ион Ғарбий Германиянинг қайтадан ҳарбийлаштирилаётганини ва фашистлаштирилаётганини фош қилиб ташлаган эди.

Мунозаралар вақтида сўзга чиққан социал-демократлардан Меллис ва Менцель Ғарбий Германияда фашистлар ва милитаристларнинг активлашаётганини э'тироф қилдилар.

Менцель ҳозирги вақтда Ғарбий Германияда жуда кўп ҳархил жосус ташкилотлари бор, деб айтди. Ма'лумки, бу ташкилотларда собиқ гитлерчи фашистлар раҳбарлик ролини ўйнамоқдалар. Менцель гитлерчи генерал Геленнинг жосуслик ташкилоти ва «Бланк бошқармаси» блан бир қаторда Кельндаги «Германия саноатининг разведка бошқармаси» сингари ташкилотлар, Эссенда Грунпоольнинг штрейнбрейхерлик ташкилоти борлигини кўрсатиб ўтди. У, Кельнда Генгрих Бауэр деган бир киши Бонн ҳукумат партияларининг сайлов курашини маблағ блан та'минламоқ учун пул тўплаганлигини ҳам айтиб берди. Шу блан бирликда, у, кейинги тўрт йил ичида Германиянинг (Ғарбий Германияни айтмоқчи, — **Редакция**) ички сиёсий тараққиёти ҳарҳолда бизни демократияга яқинлаштирмади, деган аччиқ ва умидсизликдан иборат хулосага келишимиз лозим», — деди.

Бонн бундестаги мунозаралар тамом бўлганидан кейин, Германия социал-демократик партияси фракциясининг «Ион иши»ни текширувчи комиссия тузиш тўғрисидаги таклифини қабул қилди.

ҒАРБИЙ ГЕРМАНИЯНИ ҚАЙТАДАН ҚУРОЛЛАНТИРИШ ПЛАНЛАРИ

Даллес блан Иден ўртасидаги музокаралар тўғрисида баёнот

ЛОНДОН, 18 сентябрь. (ТАСС). Кеча Лондонда АҚШ давлат секретари Даллес блан Англия ташқи ишлар министри Иден ўртасида музокаралар бўлди.

Рейтер агентлиги музокаралар тамом бўлгандан кейин чиқарилган расмий баёнотни э'лон қилди. Баёнотда айтилишича, Даллес блан Иден «Европа мудофаа бирлашмаси» Франция Миллат мажлиси томонидан рад қилинганлиги натижасида рўй берган аҳвол тўғрисида фикр олишдилар. Улар дарҳол чора-тадбир кўриш зарур деган хулосага келдилар ва Германия федерал республикасини Ғарб мамлакатлари блан тўла тенглик асосида қандай қилиб яхшироқ боғлаш масаласини муҳокама қилмоқ учун яқин фурсатда ҳозирлик кенгаши чақириш керак, деган фикрга келдилар». «Тўла тенглик» деб Ғарбий Германияни сра чекламай қуроллантириш деган ма'но ифодаланаётганлиги аниқ кўриниб турибди.

ЛОНДОН, 18 сентябрь. (ТАСС). Лондон радиосининг хабар беришига қараганда, Даллес блан Иден баёнотида айтилган ҳозирлик конференцияси Лондонда бўлади ва бу конференцияда Европа мудофаа бирлашмаси тўғрисидаги шартномада қатнашган олти мамлакатнинг вакиллари, шунингдек Англия, АҚШ ва Канада вакиллари иштирок қилади.

ЯПОНИЯ АЭРОДРОМИДА ЁНҒИН

ШАНХАЙ, 18 сентябрь. (ТАСС). Токио радиосининг хабар беришига қараганда, 16 сентябрь кечқурун Токионинг шарқи-шимолида япон ҳарбий-ҳаво кучларининг ангари тамомила ёниб кетган. Ёнғин натижасида 16 самолётдан 8 таси куйиб кетган. 9 киши шикастланган. Қарийб 100 миллион иеналик зарар етган.

Гаэтано Мартино Италиянинг ташқи ишлар министри қилиб тайинланди

ПАРИЖ, 19 сентябрь. (ТАСС). Франс Пресс агентлиги хабар беради: Италиянинг ҳозирги маориф министри Гаэтано Мартино (либерал) истефо берган Пиччони ўрнига ташқи ишлар министри қилиб тайинланди.

Бонн қасосчилари ҳаддан ошмоқдалар

БЕРЛИН, 18 сентябрь. (ТАСС). «Берлинер цейтунг» газетаси Бонндан олиб берилган бир хабарни э'лон қилди. Хабарда айтилишича, Аденауэр илгари вақтда, Ғарбий Германиянинг «Ғарб мудофааси»га, я'ни ғарбий ҳарбий группировкага қўшадиган «ҳиссаси» 24 дивизиядан иборат бўлиши лозим, деган бўлса ҳозирги вақтда у ғарбий герман ҳарбий контингентларини кўпайтиришни талаб қилмоқда. Хабарда айтилишича, Аденауэр АҚШ давлат секретари Даллес блан бўлган музокаралар вақтида Ғарбий Германияда элликта дивизия тузишни таклиф этган.

Озиқ-овқат молларининг учинчи Британия виставкаси ёпилди

ЛОНДОН 19 сентябрь. (ТАСС). Озиқ-овқат молларини кўрсатучи учинчи Британия виставкаси ёпилди. Виставка давом этган бутун давр мобайнида совет павильони ҳамманинг э'тиборини жалб қилиб турди. Совет павильонини ҳар куни ўрта ҳисобда 40 мингга яқин тамошабин келиб кўрди. Тамошабинлар таассуротларни ёзадиган дафтарга ўз фикрларини баён қилган юзларча хатларни ёзиб, бунда совет халқига бўлган дўстлик ҳисларини, Совет Иттифоқининг муваффақиятларидан қойил қолганликларини изҳор қилдилар ва Англия блан СССР ўртасидаги иқтисодий ва маданий алоқаларни янада ривожлантиришни истаганликларини билдирдилар.

Чилида кончиларнинг забастовкаси давом этмоқда

НЬЮ-ЙОРК, 18 сентябрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлиги мухбирининг Сант—Ягодан (Чили) берган хабарига қараганда, ма'мурлар Чили Мис саноати ишчилари конфедерациясининг раисини ва хазиначисини қамоққа олганлар. Улар ишчилари забастовка қилаётган конлар ҳарбий ма'мурларнинг контроли остига топширилганидан кейин бир кун ўтгач қамоққа олинганлар.

Забастовкачиларни армияга мобилизация қилиш ҳақида ҳукумат томонидан қарор чиқарилганига қарамай, 15 минг ишчининг кўпчилик қисми забастовкани давом этдирмоқда.

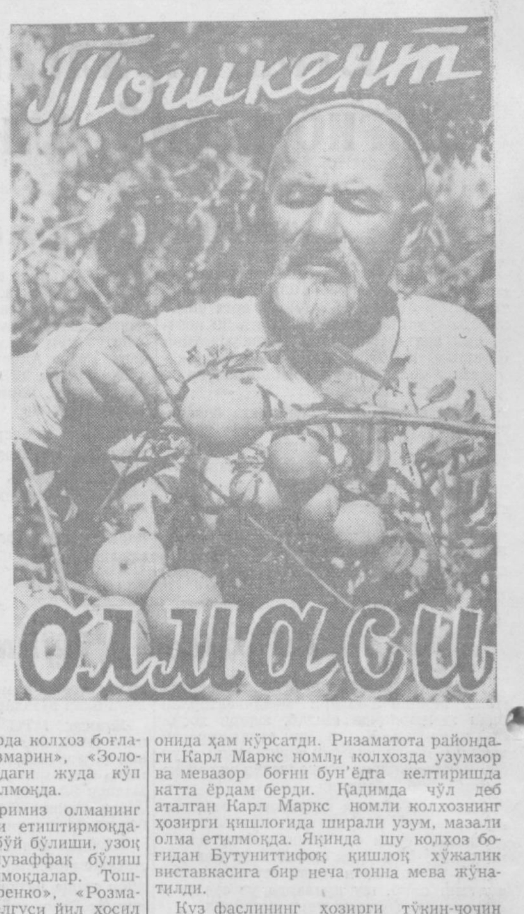

Куз фаслида олмазор боғда бўлганмисиз? «Шундай боғ бўлиптики, кирсанг чиққинг келмайди...» деб шуни айтадилар-да.

Олмазор боққа бормоқчи бўлсангиз, сизни у ерга ҳечким бошлаб бормаса ҳам бўлаберади, чунки ишком сингари эгилган шохларда тўлиб етилган олмаларнинг димоққа урилучи ҳиди боғ ташқарисидан анча узоқларгача тарқалган ўзининг муаттар бўйи блан ҳаммаёқни қоплаб олган бўлади.

Тошкентда олмазор боғлари, хушбўй, нордон-ширин олмалари блан машҳур бўлган колхозлар, совхозлар кўп. Орджоникидзе районидаги қайсибир колхозга борманг улкан маржон доналаридек шохларга терилган турли-туман хилдаги олмаларни кўриб кўзингиз қувонади. Шу райондаги «Қизил Ўзбекистон» колхози поёнсиз пахтазорлари қатори, ажойиб олмазор боғлари блан ҳам машҳур. Шу кунларда колхоз боғларида «Семеренко», «Розмарин», «Золотой грейма» ва шу хилдаги жуда кўп хил олмалар пишиб етилмоқда.

Мичуринчи боғбонларимиз олманинг янгидан-янги сортларини етиштирмоқдалар. Унинг серсув, хушбўй бўлиши, узоқ муддат туручанлигига муваффақ бўлиш йўлларини қидириб топмоқдалар. Тошкентда битадиган «Семеренко», «Розмарин» сортли олмалар келгуси йил ҳосил пишгунча ўз ширасини йўқотмай туради.

Олтой ғаллакорлари, Ўрол металлурглари, Узоқ Шарқ балиқчилари Тошкент боғларида етишаётган олмани зўр иштаҳа блан ейдилар.

Областимизда олмазор боғлар йил сайин кенгаймоқда. Қадимда қамиш ўсиб ётган ерларда ҳарбири пиёладай келадиган олмалар етиштирилаётир. Сирдар'ё районидаги Охунбобоев номли колхознинг раиси ўртоқ Убайдуллахўжаев қуйидагиларни ҳикоя қилади:

— Бундан ўн-ўнбеш йил илгари бизнинг бу ерларда олма тугул, бошқа экин ҳам битмас эди. Партия ва ҳукуматимиз колхоз хўжалигига зўр техника блан ёрдам берди. Ерларимиз атрофида чуқур зовурлар қазилди, зах сув қочирилди, экин майдонлари кенгайтирилди. Ҳозир олмазоримиз 50 гектардан ошиб кетди. Колхозчиларимиз ана шу олмазордан ҳам катта даромад қилмоқдалар.

Яқингинада Ховос районининг жанубида фақат чорва моллари боқилар эди. Мана энди, у ерларга борсангиз, поёнсиз пахта далаларини, экинзорларни боғларни кўрасиз. Сталин мукофоти лауреати Ризамат Мусомуҳамедов ўзининг миришкорлик сан'атини шу Ховос районида ҳам кўрсатди. Ризаматота районидаги Карл Маркс номли колхозда узумзор ва мевазор боғни бун'ёдга келтиришда катта ёрдам берди. Қадимда чўл деб аталган Карл Маркс номли колхознинг ҳозирги қишлоғида ширали узум, мазали олма етилмоқда. Яқинда шу колхоз боғидан Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасига бир неча тонна мева жўнатилди.

Куз фаслининг ҳозирги тўкин-сочин кунларида боғларимизда олмалар пишиб етилмоқда. Совет кишилари дастурхонининг чиройи бўлган бу меваларимиз мўл-кўл. Машҳур совет олими Шредер ижод этган «Шредер» олмаси Тошкент областидаги кўпгина колхозларда етиштирилаётир. Шунингдек, «Дастурхоний», «Тошкентий», «Жонақи», «Қандил», «Белий налив» ва шунга ўхшаш жуда кўп хил олмалар Тошкентда етиштириладики, улар ўзларининг ширалилиги блан, ширин- нордон маза бериши блан бутун Иттифоқимизга машҳур.

Бу йил олмазор боғларимизда ҳосил жуда мўл бўлди. Бу, ҳосилнинг нобуд бўлмаслигига эришайлик, уни тайёрлаш пунктларига ўз вақтида етказиб бериш учун курашиш зарур.

Ажойиб олмалари блан машҳур бўлган Тошкентда бу меванинг хилларини янада кўпайтириш, совет кишиларига ғоят манзур бўладиган сортларини етиштириш учун ҳамма имкониятлардан самарали фойдаланайлик.

Суратда: Калинин районидаги генерал Раҳимов номли колхознинг кекса боғбони **Парпиота Иброҳимов** олмаларни текшириб кўрмоқда.

В. Салов фотоси.

„Юрак сирлари" колхоз саҳнасида

ТЎЙТЕПА, (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Ҳамза номли Ленин орденли Академик театрининг коллективи пахта йиғим-терими бошланиши блан Тошкент области колхозларининг пахтакорларига маданий хизмат қилишга киришди.

Театр коллективи оталиққа олган Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхозида бўлди. Коллектив Баҳром Раҳмоновнинг «Юрак сирлари» комедиясини колхознинг ёзлик клуби биносида кўрсатди. Спектакльда Сталин мукофоти лауреати, Ўзбекистон ССР халқ артисти Олим Хўжаев, Ўзбекистон ССР халқ артисти Наби Раҳимов ва бошқа отоқли артистлар қатнашдилар.

«Ленин йўли» колхоз а'золари Ҳамза номли театр коллективининг бу ташаббусидан миннатдор бўлиб, улардан колхозда маданий хизмат кўрсатиш ишини янада давом этдиришларини илтимос қилдилар.

Намунали кутубхона

Орджоникидзе район марказий кутубхонасида пахта йиғим-терими даврида пахтакорларга маданий хизмат қилишга айниқса катта э'тибор берилмоқда. Кутубхона ходимлари пахтакорлар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар олиб бориш, қишлоқ хўжалик соҳасидаги илмий-оммабоп китобларни пропаганда қилиш мақсадида жойларда бирнеча кўчма кутубхона ташкил этдилар.

Кутубхонанинг ўқув залида пахтачилик, чорвачилик, ипакчилик сабзавотчиликка оид китоблар ҳамда Л. Толстой, И. Тургенев, А. Островский каби ёзувчиларнинг ҳаёти ва ижодига бағишланган виставкалар уюштирилди. Кутубхона мудири Саида Пирмуҳамедова китобхонлар ўртасида Н. Островский ҳақида суҳбат ўтказди.

Бу ерда Совет Ўзбекитсонининг 30 йиллик юбилейи шарафига ҳам тайёргарлик ишлари олиб борилаётир.

Т. ЎРИНОВ.

Қишлоқ касалхонаси

Оҳангарон районидаги Усмон Юсупов номли колхоз территориясида ўтган йили янги касалхона қурилиб ишга туширилди. Унинг хоналари яхши жиҳозланди. Яқинда касалхонага яна қўшимча равишда 5000 сўмлик керакли буюмлар сотиб олинди.

Касалхонада Қосим Султонов, Т. Холжигитов, С. Райберман каби ихтисосли врачлар ишламоқда.

А. КУКИЕВ.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

К И Н О

„Сиз блан қайдадир учрашган эдик"

«Дун'ёда ҳечнарсадан қўрқмайдиган киши ҳам кулгидан қўрқади» (Н. В. Гоголь). Кулги киши табиатидаги ҳарқандай камчиликларни фош қилиб ташлайди. Кулги ҳарқандай кишини ҳам ўзига, ўз хатти ҳаракатига танқидий қарашга мажбур қилади. Кулгининг қудратли кучи ҳам ана шундадир.

Шу кунларда пойтахтимиз экранларида катта муваффақият блан намойиш қилинаётган «Сиз блан қайдадир учрашган эдик»[1] номли янги рангли кинокартина совет жамиятида учрайдиган айрим бюрократлар, мағрурланиб кетган кишилар, лаганбардорлар, халтурачилар устидан заҳарханда блан кулади.

Мавсумнинг сўнгги спектаклидан кейин машҳур эстрада артисти Геннадий Максимов тамошабинларга театрнинг 15 йиллик юбилейи муносабати блан сўзга чиқиши мумкин бўлган кишилар—«ўзини ҳурмат қилучи ўртоқ», бошқаларнинг мисра'ларини ўзлаштириб олучи шоир, ҳамма нарсани йўққа чиқарувчи танқидчи ва ўзига бино қўйган композиторлар устидан кулиб, катта маҳорат блан уларга тақлид қилиб, бундай кишилардаги салбий хислатлар устидан кулади. Шу кўринишнинг ўзидаёқ тамошабинлар Максимов ролини бажарувчи А. Райкиннинг эстрада сан'атини усталик блан эгаллаган моҳир артист эканлигини билиб оладилар ва унинг ўйинини катта қизиқиш блан кузатабошлайдилар.

Максимов хотини Лариса Левкоева (Лариса ролини артист Л. Целиковская бажаради) блан отпуска олиб, Ватанимизнинг Жанубидаги курортлардан бирига бормоқчи бўлади. Поезд жўнай деб турганида купэда театр администратори пайдо бўлади. У, бир артистнинг касал бўлиб қолганини ва спектакльнинг барбод бўлиши мумкинлигини ма'лум қилади. Ҳайрон бўлиб турган Лекоевани администратор поезддан олиб тушиб кетади. Максимовнинг бир ўзи жўнашга мажбур бўлади.

Эрталабданоқ янги саргузаштлар бошланади. Максимов бир купэда бирга кетаётган кишиларга ўзининг артист эканлигини билдирмаслик учун пойафзал фабрикасида директор ўринбосари бўлиб ишлашини айтади. Купэда Максимов блан бирга кетаётган пойафзал магазинининг директори ва шу магазиндан туфли сотиб олган аёл Максимов «раҳбар» бўлган фабрика маҳсулотининг сифатсиз эканлигидан шикоят қилабошлайдилар. Оғир аҳволдан қутилиш учун Максимов ўзининг артист эканлигини айтишга мажбур бўлади. Аммо энди унга ишонмайдилар. Шунда Максимов контролёр кийимини кийиб келиб, билет текширабошлайди. Максимов расмиятчи контролёрга шундай усталик блан тақлид қиладики, бу киши—Максимов эканлигини улар ҳатто хаёлларига ҳам келтирмайдилар.

Ана шу эпизод картинанинг энг муваффақиятли жойларидан биридир.

Биз поездда курортга кетаётган Вероника Платоновна блан учрашамиз. Бу хотин шаҳардаги янгиликларни «ҳаммадан бир кун илгари билиши» блан мақтаниб юради, у пашшадан фил ясашга жуда уста бўлиб қолган. Вероника Платоновна Максимовни ҳаммадан олдин таниб олади. Максимов ўзининг артистлигини ҳечкимга билдирмасликни Вероникадан сўрайди. Вероника хўп деб жавоб беради, ўзи «ижод этган» янгиликни шу оннинг ўзидаёқ қўшниларга тарқатади.

Поездан кечиккан Максимов йўлда, Новопесчанск станциясида қолиб кетади. Артист бу шаҳарда турли кишиларни учратади. Станция бошлиғи блан бўлган учрашув эпизодини А. Райкин ҳам, станция бошлиғи ролини бажарувчи—РСФСР халқ артисти М. Яншин ҳам катта маҳорат блан талқин қиладилар. Бу кичик эпизодда «катта кишилар»га лаганбардорлик қилучи кишилар устидан қаттиқ кулинади.

Максимов мактабдоши Верхотуров (РСФСРда хизмат кўрсатган артист В. Меркурьев) блан учрашганида унинг димоғи кўтарилиб кетганини дарҳол сезиб олади ва шу ернинг ўзида «Шуҳрат нарвони» деган сатирик монолог яратади.

«Шуҳрат нарвони»нинг биринчи босқичига чиққан киши ўз мактабдошига пастдан юқорига кўтарилгани ҳақида телефон орқали қувонч блан сўзлайди ва унинг уйига боражагини айтади. У иккинчи босқичга кўтарилгач, дўстининг таклифига «вақтим йўқ», деб жавоб беради. Яна бир бах'я кўтарилгач, у дўстини «танимай» қолади. Шундан кейин «шуҳрат нарвони» остин-устун бўлиб кетади-да карьерист ағанаб тушади. Бу эпизод ба'зи карьеристларнинг хатти-ҳаракатларини аёвсиз фош этади.

Ниҳоят Максимов курортга етиб боради. Санатория паркида у ўз дўстига янги комедиядан ўзи яратмоқчи бўлган қаҳрамоннинг монологини ўқиб беради. Шу ерда дам олаётган Вероника Платоновна унинг «хотинининг бевофолиги» ва «яқинлашаётган фожиа» ҳақидаги сўзларини эшитиб қолади ва бутун санаторийлардагиларни Максимовни «сақлаб қолишга» сафарбар қилади. Ҳечнарсадан хабари бўлмаган Максимов кишиларнинг унга кўрсатаётган меҳрибонликларидан ҳайрон бўлиб юради. Ниҳоят Вероника Платоновнанинг бутун қилмишлари фош бўлади ва келиб чиқиши мумкин бўлган кўнгилсиз оқибатнинг олди олинади.

Фильм Максимов ва Левкоева ижросида берилган концерт блан тугайди. Улар турли образларга кириб, айрим кишилар онгидаги эскилик сарқитлари устидан куладилар ва ҳаётда ба'зан учраб турадиган салбий хусусиятли кишиларни фош қилиб ташлайдилар.

Фильм жуда яхши суратга олинган. Сценарист ҳам, постановкачилар ҳам кулгили нарсанинг аниқ адресини кўрсатишга муваффақ бўлганлар. Жанубнинг ажойиб пейзажи фильм кадрларини суратга олишда усталик блан фойдаланилган. Фильмда театр ва кино сан'атининг мастерлари—М. Яншин, Л. Целиковская, А. Бениаминов, В. Меркурьев ва Лепколарнинг қатнашиши асарнинг муваффақиятли чиқишига кўп жиҳатдан ёрдам берган. Улар ҳаётий, пухта, эсда қоладиган образлар яратганлар. Композитор А. Лепкин фильмдаги воқиаларга мос музика яратаолган. Унинг «Москва чироқлари» ашуласи ёшларнинг севимли қўшиғига айланиб кетишига шубҳа йўқ.

Фильм айрим камчиликлардан ҳоли эмас. Фильмнинг финали бўш чиққан. Картинанинг охирида кераксиз эпизодлар кўпайиб кетганлиги учун тамошабиннинг иштиёқи анча пасайиб қолади, ҳатто у, зерикади ҳам.

Умуман, «Сиз блан қайдадир учрашган эдик» фильмининг мазмуни ўз номига тўла жавоб беради. Биз ҳақиқатан ҳам, фильмда кулги остига олинадиган воқиалар, ўтмишнинг зарарли сарқитларидан халос бўлаолмаган айрим кишилар блан учрашамиз. Фильмда иштирок этучи талантли артистлар блан ҳам учрашганмиз. Шу нарса қувончлики, бош ролини муваффақият блан ижро этган А. Райкин тамошабинларга қараб: «Яна учрашамиз»,—деб ва'да беради. Совет кишилари «Сиз блан қайдадир учрашган эдик» кинокамедияси каби асарларни орзиқиб кутади.

Ўзбек тамошабинлари Тошкент эстрада артистларининг ҳам ана шу фильмдагидек ўткир сўзли эстрада номерларини тайёрлаб, ўз тамошабинлари блан учрашишларини истайдилар. Ўзбек эстрадасининг артистлари бу фильмдан кўп нарсаларни ўрганишлари мумкин.

И. ФОЗИЛОВ.

[1] Ленин орденли «Мосфильм» киностудияси 1954 йилда ишлаган. Сценарий автори В. Поляков. Постановкачилар—Н. Досталь ва А. Тутишкин. Оператор—Юрий Екельчик, Композитор А. Лепин.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/IX да **Юрак сирлари**, 22/IX да **Қутлуғ қон**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (қишки бино) — 22/IX да **Офтобхон**.

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:
«РОДИНА», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ»—янги фильм-комедия **Сиз блан қайдадир учрашган эдик.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:
«ВАТАН», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ХИВА», «УДАРНИК», ТЕЛЬМАН номли — **Сиз блан қайдадир учрашган эдик.**

«9-НЧИ МАЙ» — Қувноқ юлдузлар.

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — кундуз — **Калиновая рощча**, кечқурун **Хитой халқининг ғалабаси.**

„Тошкент ҳақиқати"
ва
„Ташкентская правда"
ОБЛАСТЬ ГАЗЕТАЛАРИГА
октябрь ойи учун ва 1954 йилнинг охиригача
обуна қабул қилиш давом этмоқда

Айрим кишилардан обуна муассаса ва ташкилотлардаги обуна пунктларида, шунингдек почта ва «Союзпечать» бўлимларида қабул қилинади.

«СРЕДАЗГИПРОШАХТ» ТРЕСТИГА
доимий ва вақтинча ишлаш учун
копировщицалар
К Е Р А К

Меҳнат ҳақи (1-нчи группа етакчи проект ташкилотлари учун белгиланган) ишбай асосида тўланади.
Адрес: Тошкент шаҳар, Навоий кўчаси, 160-нчи уй (соат 9 дан 18 гача учрашилсин).

«Промвентиляция» (илгариги «Сибсантехмонтаж») трестининг
МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА
5, 6, 7 разрядли **сантехника слесарьлари**, 6, 7 разрядли **электросваршиклар, бензорезчиклар, сантехника инженерлари**
К Е Р А К
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Педагогическая кўча, 75-нчи уй.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси, № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 157. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р 07541. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1471.